

Stockholm den 30 augusti 2021

Diarienummer: S2021/02982

Socialdepartementet

Stiftelsen En Rökfri Generations yttrande om Hårdare regler för nya nikotinprodukter SOU 2021:22

Stiftelsen En Rökfri Generation, med det publika namnet A Non Smoking Generation (NSG) har sedan 2016 påtalat ett akut behov av att reglera tobaksindustrins nya produkter och stoppa deras framgångsrika strategier för att locka barn och ungdomar in i ett skadligt nikotinberoende. Klockan tickar och för varje dag som går utan en reglering av dessa nya produkter luras allt fler ungdomar genom lockande smaker, artisters och influencers inlägg i sociala medier och gratis smakprov som skickas hem till dem eller distribueras på annat sätt. NSG har därför välkomnat utredningen och instämmer i allt väsentligt även om vi på flera punkter hade önskat att man vågat gå ännu längre och skapa ett starkare och ännu bättre sammanhållet skydd mot samtliga tobaksprodukter.

NSG:s inställning är och förblir att dessa nya produkter bör likställas helt med övriga tobaksprodukter, inte minst för att den verksamma och starkt beroendeframkallande substansen nikotin framställs av tobak. Vårt främsta argument här är givetvis att vi så tydligt ser att dessa nya produkter lockar tobaksfria ungdomar in i ett skadligt nikotinberoende som även riskerar utvecklas till tobaksrökning, alkohol och andra droger, men även att vuxna rökare luras förväxla dessa produkter med godkända rökavvänjningsprodukter som är läkemedelsklassade med bevisad effekt. Med tanke på att läkemedelsklassade nikotinprodukter redan undantagits från tobakslagen borde det mest logiska vara att allt annat nikotin regleras som tobak.

I övrigt efterlyser vi ett antal åtgärder som återfinns i WHO:s tobakskonvention som Sverige ratificerade redan 2005. Det är dags att införa fler av konventionens delar- som många av våra nordiska grannländer och många andra länder redan infört. I en europeisk skattning av genomförda åtgärder för ett minskat tobaksbruk har Sverige från 2016 till 2019 fallit från en 9:e till en 15:e plats och Sverige är numera enda land i Norden som tillåter tobaksbruk under skoltiden.

NSG motsätter sig förslaget i kap 10.2 om att snussubstitut ska jämföras med livsmedel i livsmedelslagen.

Snus är inte ett livsmedel och ska således inte heller betraktas som ett sådant. I SOU 2016:14 – En översyn av tobakslagen föreslogs att snus och tuggtobak inte längre ska omfattas av livsmedelslagen med motiveringen att snus inte är ett livsmedel och att det är möjligt för Folkhälsomyndigheten att hantera de nödvändiga regleringarna kring gränsvärden och tillsatser i snus. NSG delar analysen i SOU 2016:14 om att det inte är oproblematiskt ur ett tobakspolitiskt och tobakspreventivt perspektiv att snus jämföras med livsmedel. Att reglera såväl traditionellt tobakssnus som nya nikotinprodukter som livsmedel ger falska föreställningar om att snus är en säker och hälsosam produkt. Här vill vi även understryka att **den bristfälliga lagstiftningen som idag finns gällande traditionellt tobakssnus inte bör stå i vägen för att reglera tobaksindustrins nya nikotinprodukter.**

NSG vill se ett förbud mot marknadsföring av samtliga nikotinprodukter som inte är läkemedel

- Förbud mot alla former av marknadsföring

Utredningen föreslår på grund av tryck- och yttrandefriheten endast krav på måttfullhet för marknadsföring av nikotinprodukter. Vi befarar att detta blir både otydligt och otillräckligt. Var femte ungdom svarar i vår Novusundersökning att de ofta ser tobaksreklam och många förtvivlade föräldrar och lärare hör av sig till oss och berättar att deras barn/elever tagit emot gratis smakprover och att barnen snabbt utvecklat ett beroende. Här krävs nolltolerans för att skydda barn och unga från att exponeras för alla former av tobak. Vi befarar också att den föreslagna skrivningen kommer att bli svår att kontrollera och efterleva. NSG ifrågasätter bedömningen i utredningen och föreslår att icke läkemedelsklassade nikotinprodukter ska likställas med tobak samt att vi i Sverige inför ett exponeringsförbud för samtliga tobaksprodukter.

NSG vill se ett förbud mot smaksättningen.

- Förbud mot smaksättning av alla tobaks- och nikotinprodukter.

I vår novusundersökning svarar närmare 6 av 10 ungdomar i åldrarna 14-18 år att orsak till att testa nya nikotinprodukter är att de "verkar mindre farliga" och 35 procent uppger "tilltalande smaker" som orsak till att testa. Vår slutsats av detta är att tobaksindustrins strategi är framgångsrik och att kombinationen "tobaksfri" och en smaksättning som närmast för tankarna till godis innebär att många vilseledds tro att dessa produkter är mindre farliga och luras in i ett skadligt nikotinberoende. I vår senaste undersökning ser vi även att kunskapen om dessa nya produkter brister. Bara 7 procent känner till att nikotin ökar risken för diabetes typ 2 och endast 4 procent känner till att nikotinet i det "tobaksfria" snuset framställs av tobak.

I utredningen framhålls problemet att ett förbud mot smaksättning av tobaksfria nikotinprodukter skulle riskera att få den svenska lagstiftningen att framstå som inkonsekvent så länge smaksättningen av tobakssnus är tillåtet. Samtidigt är det problematiskt att smaksättningen av nya nikotinprodukter gör dessa produkter mer attraktiva för unga. Om nu detta är fallet finns det bara en väg att gå och det är att förbjuda smaksättning på samtliga tobaksprodukter, inklusive det traditionella snuset, för att skydda våra barn och unga från att bli nya nikotininister. Om EU har synpunkter på inkonsekvens bör det övervägas att även förbjuda smaksättning av det traditionella snuset.

Ytterligare åtgärder som NSG anser skyndsamt behöver införas som utredningen inte tar upp:

- Uppgradera lagen om rökfri skolgård till Tobaksfri skoltid
- Exponeringsförbud på säljstället för tobak, s.k. dold försäljning
- Neutrala reklamfria tobaksförpackningar
- Utökad kunskapsspridning både avseende nikotinets alla hälsorisker samt hur tobak motverkar samtliga globala hållbarhetsmål

92 procent av alla tobaksbrukare har börjat i tonåren eller tidigare. Det är sedan länge känt att detta gäller rökare, men vår senaste Novusundersökning visar att det gäller även för snuset. Majoriteten av debuterna för både cigaretter, e-cigaretter och snus ligger mellan 13-16 år, oavsett produkt. Det innebär att fönstret till ett eventuellt tobaksbruk står öppet under en kort tid i livet och det borde inte krävas allt för mycket av oss vuxna för att hålla det stängt. Det skulle minska både sjukvårdskostnader och mänskligt lidande avsevärt. Frågan är om vi vuxna är beredda att göra vad som krävs?

Sedan starten av vår årliga Novusundersökning har stödet för ett införande av tobaksfri skoltid ökat stadigt. Åtta av tio respondenter (unga som vuxna) anser att skolan borde vara helt tobaksfri men trots det har svenska politiker avstått från att vidta nödvändiga åtgärder. Nio av tio ungdomar uppger kompisars påverkan som främsta anledning att börja använda tobak och detta gäller cigaretter såväl som nya nikotinprodukter. Ingen planerar att börja röka eller snusa, men när kompiserna bjuder kan det vara svårt att tacka nej. Alla former av tobaksbruk är socialt smittsamma företeelser och smittan sprids just nu obehindrat i alla de skolor som inte självmant infört tobaksfri skoltid.

NSG ser med stor oro på utvecklingen av nya nikotinprodukter och på det sätt som tobaksindustrin fritt tillåts designa, marknadsföra och distribuera sina nya produkter. Swedish Match lanserade nyligen ytterligare ett märke vitt snus och det är ingen slump att man väljer att göra det direkt utanför Thorens gymnasium i Stockholm. Sociala medier översköls av ogenerad reklam och samarbeten med kända artister och influencers med många unga följare. Produkterna designas för att attrahera ungdomar genom färg, form, olika budskap och smaksättning. Avsaknaden av tobaksskatt gör även att dessa produkter blir mer tillgängliga för priskänsliga ungdomar. Fler insatser behövs för att stärka barns rätt till en tobaksfri uppväxt; en rätt som garanteras i såväl Tobakskonventionen som Barnkonventionen, två internationella konventioner som Sverige har ratificerat. Det kan påpekas att UNICEF globalt nu strävar efter ett skärpt protokoll i Barnkonventionen/Convention on the Right of the Child eftersom nuvarande reglering av marknadsföring av produkter till barn och unga ständigt överträds av berörda industrier.

Samhället måste sluta anpassa sin lagstiftning efter tobaksindustrins olika påståenden om olika tobaksprodukters hälsorisker. Vi vet med säkerhet att tobaksindustrins vinstintressen inte är förenliga med våra folkhälsopolitiska mål (därav artikel 5.3 i tobakskonventionen). Om tobaksindustrin vill lansera rökavvänjningsprodukter borde samma regler gälla för dessa som för läkemedelsindustrin. En nikotinprodukt bör enligt vår mening antingen ses som ett godkänt läkemedel med bevisad avvänjningseffekt och annars är det en tobaksprodukt. Nya produkter med höga halter starkt beroendeframkallande och hälsoskadligt nikotin kan inte ses som "mindre farliga" än traditionella tobaksprodukter. Att informera specifikt om nikotinets hälsoeffekter är särskilt viktigt eftersom det bland unga nu är vanligt med blandbruk av en rad olika tobaks- och nikotinprodukter. Många snusar, röker, använder e-cigaretter och röker vattenpipa. Enligt CAN:s senaste undersökning röker eller snusar ca 30 procent av eleverna i ÅK 2 på gymnasiet. Därtill kommer bruket av e-cigaretter och vitt snus som ökat dramatiskt under de senaste åren. På två år har bruket av vitt snus ökat med 128 procent vilket sannolikt innebär att den totala andelen unga tobaksbrukare ökar i stället för att minska.

Man skulle kunna se det som att det just nu finns ett "smithål" i den befintliga lagstiftningen som möjliggör för tobaksindustrin att marknadsföra och sälja sina produkter direkt till minderåriga. Alternativt att våra myndigheter borde kunna genomskåda tobaksindustrins påståenden om tobaksfria produkter som är sprängfyllda med nikotin som framställs av tobak. Oavsett vilket, är det ett stort misslyckande som just nu genererar en ny generation nikotinister. En tydligare reglering av ämnet nikotin är därför nödvändig för att stoppa nyrekryteringen bland våra ungdomar men även för

att kunna erbjuda alla de som vill sluta ett adekvat stöd och kontrollerade produkter med bevisad effekt.

Nikotinets inverkan på hälsan

- Nikotin är starkt beroendeframkallande - den del i tobaken som gör att den som brukar har svårt att sluta. Att de nya produkterna innehåller just substansen nikotin är ingen slump- det är just den som gör att industrin får nya brukare.
- Nikotinprodukterna är relativt nya, forskning pågår- fel ordning att först införa sedan forska på hälsan- vet att nikotin i sig är oerhört beroendeframkallande samt påverkar hälsan negativt.
- Nya studier på Karolinska Institutet visar påverkan av nikotin på hjärta och kärl vid rökning av e-cigaretter. I de humanstudier som genomförts har man sett påverkan på kärlskademarkörer, blodproppsbildning och kärlstelhet efter exponering för e-cigaretter som innehåller nikotin. Effekterna är inte alls lika tydliga efter exponering för e-cig utan nikotin-innehåll.
- Nikotin ökar risken för styva kärl även vid snusning vilket ökar risk för högt blodtryck, hjärt-kärlsjukdom och stroke.
- Påverkar hjärnan negativt- nikotin förknippas med ökad risk för depression, ångest, sämre impuls kontroll, inlärningsförmåga och uppmärksamhet visar forskning. Ytterst anmärkningsvärt då det är företrädesvis unga individer som börjar med nikotin och tobaksprodukter.

Nikotinets inverkan på global hållbar utveckling

Sist men inte minst finns ytterligare 17 starka argument för att stoppa tobaksindustrins framfart och reglera alla nya produkter som framställs av tobak. Sverige har hög svansföring när det gäller Agenda 2030 arbetet men när det gäller tobaksindustrins inverkan på global hållbar utveckling är kunskapen låg. Tobaksindustrin utnyttjar fattiga bönder och deras barn under slavliknande arbetsförhållanden på tobaksfält runt om i världen. Genom att kraftigt pressa priserna på råtobaken tvingas fattiga bönder använda sina barn i arbetet på fälten. Under en dags arbete kan huden absorbera nikotin motsvarande 50 cigaretter, vilket ofta leder till akut nikotinförgiftning (green tobacco sickness) med influensaliknande symtom. Stora mängder livsfarliga pesticider ger invärtes frätskador, cancer och psykisk sjukdom. Förutom att arbetet på tobaksfälten gör barnen sjuka, innebär det även att de går miste om hela eller väsentliga delar av sin skolgång. Utöver den omfattande problematiken med fattigdom och barnarbete leder tobaksodling även till stora miljöproblem och giftspridning i mark och vatten samt massiv avverkning av regnskog. Förutom att skogsavverkningen starkt bidrar till den rådande klimatkrisen i stora delar av världen så bidrar det även till minskad biologisk mångfald och många djurarters försvinnande.

Hjärt-Lungfondens statistik över bruket av det så kallade tobaksfria snuset

Eftersom det inte finns någon statistik från myndigheterna om bruket av det tobaksfria snuset genomförde Hjärt-Lungfonden en undersökning med hjälp av Novus under augusti månad 2021. Undersökningen tillfrågade 2134 personer i åldrarna 16-79 år.

- Rapporten visar att 44% av de tillfrågade känner till tobaksfritt snus, de flesta som känner till tobaksfritt snus är yngre än 49 och bland de över 50 år är det flest som inte känner till så väl eller aldrig har hört talas om tobaksfritt snus.
- Bland de som känner till tobaksfritt snus så snusar knappt en fjärdedel (34%) det dagligen eller ibland. Av samtliga tillfrågade är det 10% som snusar tobaksfritt snus. Av de som snusar tobaksfritt snus är det drygt 4 av 10 (43%) som helt eller delvis ersatt annat tobaksbruk, 38 % har inte ersatt något tidigare tobaksbruk, bland 16-49 år är denna siffra 45 %.
- Rapporten visar också att smakämnen (52%) och Nikotin (47%) är det man oftast tror ingår i tobaksfritt snus. Var tredje uppger att man inte vet vad det innehåller.
- Flest tänker att tobaksfritt snus hjälper rökare att sluta (27%) och att tobaksfritt snus påverkar min kropp i lägre grad än vanligt snus (26%), men även att tobaksfritt snus riktar sig till yngre personer (24%).

Helen Stjerna

Generalsekreterare A Non Smoking Generation

Bilagor

- Exempel på marknadsföring av vitt snus
- A Non Smoking Generations Novusmätning 2021

Löpande attitydmätning tobak 2021

Kontakter på A Non Smoking Generation: Helen Stjerna

Nicole Tallberg

Kontakter på Novus:

Cecilia Dahlheim

Ida af Robson

Datum:

18 maj 2021

A NON SMOKING
Generation
SINCE 1979

 NOVUS

Bakgrund & genomförande

BAKGRUND

Undersökningen har genomförts av Novus på uppdrag av A Non Smoking Generation. Syftet med undersökningen är att fånga allmänhetens inställning till tobaksbruk. Den första undersökningen - nollmätningen - genomfördes 2016. Undersökningen har sedan följts upp 2017, 2018, 2019, 2020 och nu 2021. Detta är en återkommande mätning för att kartlägga nuläget och eventuella förändringar.

MÅLGRUPP

Undersökningens två delmålgrupper är:

Allmänheten
18-79 år

Ungdomar
14-18 år

GENOMFÖRANDE

Antal intervjuer:

18-79 år: 1071

14-18 år: 331

Fältperiod:

16-28 april 2021

Deltagarfrekvens

18-79 år: 63%

En Novusundersökning är en garant för att undersökningen är relevant och rättvisande för hela gruppen som skall undersökas.

Undersökningen är genomförd via webbintervjuer i Novus slumpmässigt rekryterade och representativa Sverigepanel.

Den del av undersökningen som besvarats av ungdomar skickades ut till deras föräldrar som sedan givit sitt godkännande och frågat sina barn om de vill delta. Det förfarandet innebär att vi inte kan ange deltagarfrekvens för den delmålgruppen.

RESULTAT

Resultatet levereras i en diagramrapport. Resultatet är efterstratifierat.

FELMARGINAL

Vid 1 000 intervjuer:

Vid utfall 20/80: +/- 2,5%

Vid utfall 50/50: +/- 3,2%

Vid 300 intervjuer:

Vid utfall 20/80: +/- 4,5%

Vid utfall 50/50: +/- 5,7%

Sammanfattning

VAR-index

- Allmänheten: Fortsatt starkt motstånd mot rökning i närheten av barn (94%).
- 14-18-åringar: Drygt en av tio anser att det är okej att elever röker i gymnasiet (14%).

ETIK-index

- Allmänheten: Tre av tio tycker att det är okej att sälja cigaretter i automater på krogen (30%).
- 14-18-åringar: Åtta av tio tycker att det är okej att säga ifrån om man störs av rökning (80%).

Skäl att börja respektive avstå

- Allmänheten: Utövande av idrott som skäl för att avstå från tobak har minskat mest jämfört med föregående år (37% jmf 2020 42%). Flest anger fortsatt hälsorisker/risk för sjukdomar som skäl att avstå från tobak (94%).
- 14-18-åringar: Flest anser fortsatt att hälsorisker är skäl nog för att avstå tobak (91%).
- Jämförelse: Allmänheten svarar i högre utsträckning än 14-18-åringar att graviditet (73% jmf ungdomar 62%) och rökfria arbetsplatser är skäl nog att avstå från tobak (49% jmf ungdomar 41%).
- Allmänheten: Viljan att passa in har minskat i betydelse som orsak att börja röka (68% jmf 2020 72%) trots att kompisars påverkan fortsatt dominerar (86%).
- 14-18-åringar: Många anser fortsatt att kompisars påverkan är en orsak till att man börjar röka (89%).
- Jämförelse: 14-18-åringar svarar i högre grad än allmänheten att psykisk ohälsa är en orsak till att man börjar röka (49% jmf allmänheten 29%).
- Allmänheten: Två av tre anser fortsatt att en orsak till att man testar nya nikotinprodukter är för att de verkar mindre farliga än traditionella (68%).
- 14-18-åringar: Tre av fyra (75%) ungdomar anser att kompisars påverkan är en orsak till att man testar nya nikotinprodukter.
- Jämförelse: 14-18-åringar svarar i högre grad att kompisars påverkan är en orsak till att man testar nya nikotinprodukter (75% jmf allmänheten 60%).

Debut cigaretter

- Allmänheten: Sju av tio (70%) har provat att röka en cigarett, tre av tio har aldrig provat (30%).
- Allmänheten som provat att röka: Flest svarar att de provade att röka en cigarett för första gången runt 13-15 års ålder (44%).
- 14-18-åringar: Drygt en av fem (22%) svarar att de har provat att röka en cigarett, nästan åtta av tio har (78%) aldrig provat.
- 14-18-åringar som provat att röka: Flest svarar att de provade att röka en cigarett för första gången runt 13-15 års ålder (68%).

Debut snus

- Allmänheten: Hälften (51%) har provat att snusa någon gång.
- Allmänheten som provat att snusa: Flest svarar att de provade att snusa för första gången runt 14-15 års ålder (27%).
- 14-18-åringar: Drygt tre av fyra bland de unga har aldrig provat att snusa (77%).
- 14-18-åringar som provat att snusa: Flest svarar att de provade att snusa för första gången runt 14-16 års ålder (67%).

Debut e-cigarett

- Allmänheten: Drygt en av tio (13%) har någon gång provat att röka en e-cigarett, nära nio av tio (86%) har aldrig provat.
- Allmänheten som provat e-cigarett: Flest svarar att de provade att röka en e-cigarett för första gången när de var 16 år (20%) eller 21 år och äldre (48%).
- 14-18-åringar: Drygt var sjunde (15%) har någon gång provat att röka en e-cigarett.
- 14-18-åringar som provat e-cigarett: Flest svarar att de provade att röka en e-cigarett första gången runt 13-16 års ålder (90%).

Sammanfattning (3:3)

Kunskap

- Allmänheten: Hälften (50%) anser att det är lätt att få tag på cigaretter om man är under 18 år.
- 14-18-åringar: Nära två av tre (64%) ungdomar anser att det är lätt att få tag på cigaretter om man är under 18 år.
- Jämförelse: Ungdomarna anser i högre grad än allmänheten att det är lätt att få tag på cigaretter om man är under 18 år (64% jmf allmänheten 50%).
- Allmänheten: Det stora flertalet (91%) instämmer i att nikotin ökar risken för hjärt-/kärlsjukdomar.
- 14-18-åringar: Även merparten av ungdomarna (93%) instämmer i att nikotin ökar risken för hjärt-/kärlsjukdomar.
- Jämförelse: 14-18-åringarna svarar i högre grad än allmänheten att barn som arbetar på tobaksodlingar blir nikotinförgiftade (70% jmf allmänheten 63%).

Förbud

- Allmänheten: Sex av tio (60%) svarar att det absolut borde vara förbjudet för elever och personal att röka under skoltid.
- 14-18-åringar: Två av tre (66%) ungdomar svarar att det absolut borde vara förbjudet för elever och personal att röka under skoltid.
- Jämförelse: Drygt åtta av tio (allmänheten 82% jmf ungdomar 84%) tycker *absolut eller kanske* fortsatt att det borde vara förbjudet för elever och personal att röka under skoltid. Fler ungdomar tycker att det borde vara förbjudet för elever och personal att snusa under skoltid (ungdomar 71% jmf allmänheten 66%).

Specifika frågor till den unga målgruppen

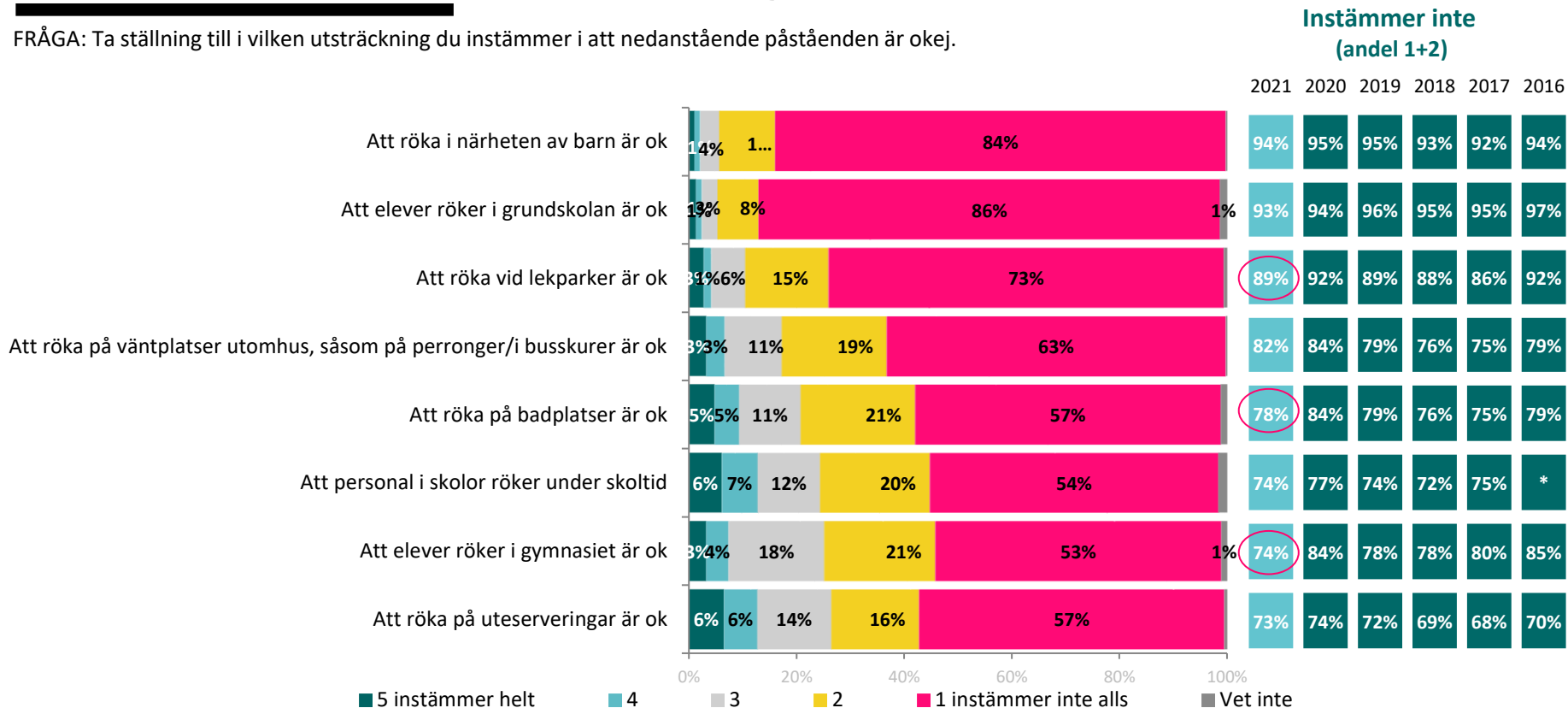
- En av sex (16%) ungdomar har använt det som kallas tobaksfritt/vitt snus minst någon gång.
- Nära nio av tio (89%) ungdomar uppger att deras föräldrar har pratat med dem om rökning.
- Drygt åtta av tio (85%) ungdomar uppger att skolor informerar om rökning och risker som finns med tobak.

Resultat

VAR-index

Fortsatt starkt motstånd mot rökning i närheten av barn

FRÅGA: Ta ställning till i vilken utsträckning du instämmer i att nedanstående påståenden är okej.

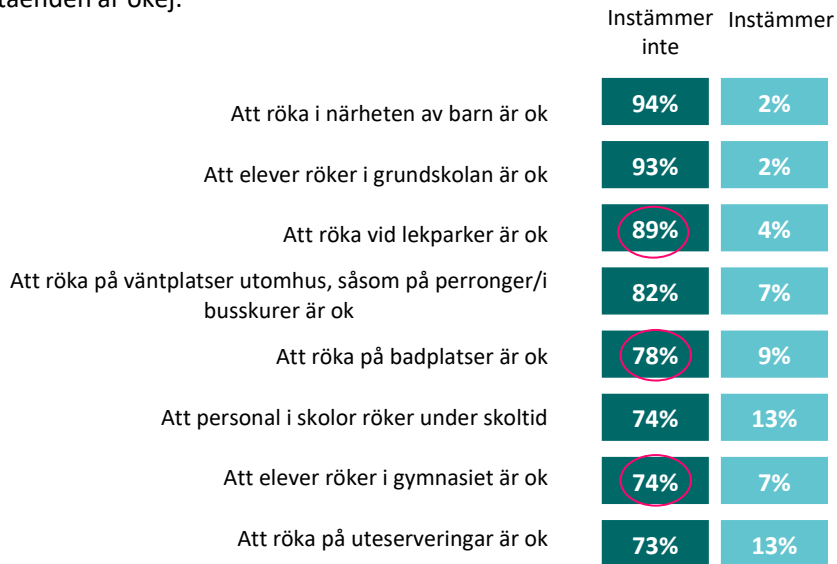
*Data saknas då detta påstående inte var med 2016.

○ Markerar en signifikant minskning från föregående år.

BAS: 18-79 år (n=1071)

Signifikanser till påståendena gällande inställningen till rökning på olika platser

FRÅGA: Ta ställning till i vilken utsträckning du instämmer i att nedanstående påståenden är okej.

BAS: 18-79 år (n=1071)

Signifikanta skillnader

Följande undergrupper svarar i högre grad:

Att röka på väntplatser utomhus, såsom på perronger/i busskurer är ok

Instämmer inte (andel 1+2) (82%)

- 65-79-åringar (91%)

Att röka på badplatser är ok

Instämmer inte (andel 1+2) (78%)

- 65-79-åringar (88%)
- Boende i Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner (83%)

Att personal i skolor röker under skoltid är ok

Instämmer inte (andel 1+2) (74%)

- Kvinna (80% jmf män 68%)
- 65-79-åringar (89%)
- 50-79-åringar (80%)
- Boende i Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner (81%)

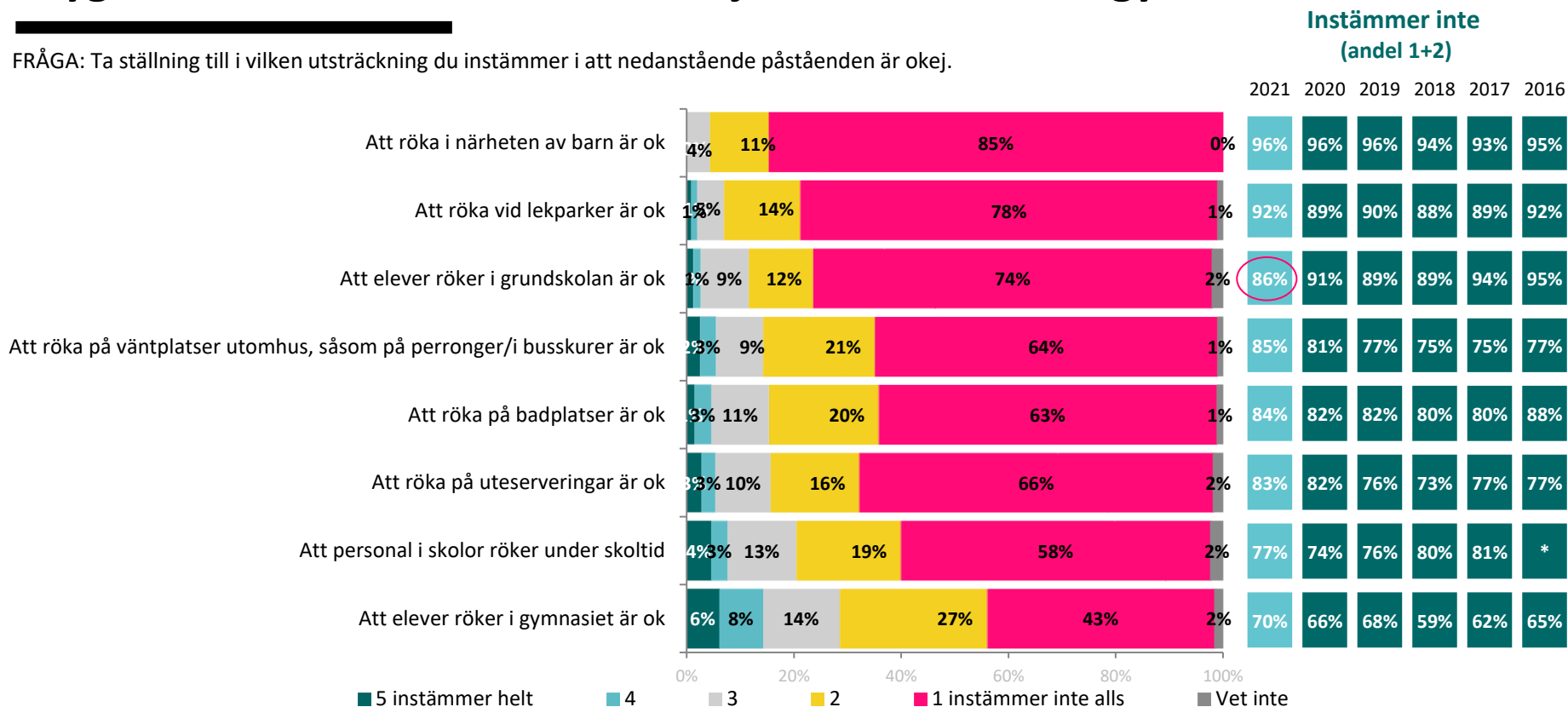
Att elever röker i gymnasiet är ok
Instämmer inte (andel 1+2) (74%)

- 65-79-åringar (90%)
- 50-79-åringar (82%)
- Boende i Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner (83%)

Vi ser en signifikant minskning av dem som inte instämmer i exempelvis påståendet om att det är okej *att elever röker i gymnasiet* jämfört med 2020. De signifikanta skillnaderna indikeras av de röda cirkelarna.

Drygt en av tio anser att det är okej att elever röker i gymnasiet

FRÅGA: Ta ställning till i vilken utsträckning du instämmer i att nedanstående påståenden är okej.

*Data saknas då detta påstående inte var med 2016.

○ Markerar en signifikant minskning från föregående år.

BAS: 14-18 år (n=331)

Signifikanser till påståendena gällande inställningen till rökning på olika platser

FRÅGA: Ta ställning till i vilken utsträckning du instämmer i att nedanstående påståenden är okej.

	Instämmer inte	Instämmer
Att röka i närheten av barn är ok	96 %	0 %
Att röka vid lekparken är ok	92%	2 %
Att elever röker i grundskolan är ok	86 %	3 %
Att röka på väntplatser utomhus, såsom..	85 %	5 %
Att röka på badplatser är ok	84 %	5 %
Att röka på uteserveringar är ok	83 %	5 %
Att personal i skolor röker under skoltid	77 %	8 %
Att elever röker i gymnasiet är ok	70 %	14 %

BAS: 14-18 år (n=331)

Signifikanta skillnader

Följande undergrupper svarar i högre grad:

Att elever röker i gymnasiet är ok

Instämmer inte (andel 1+2) (66%)

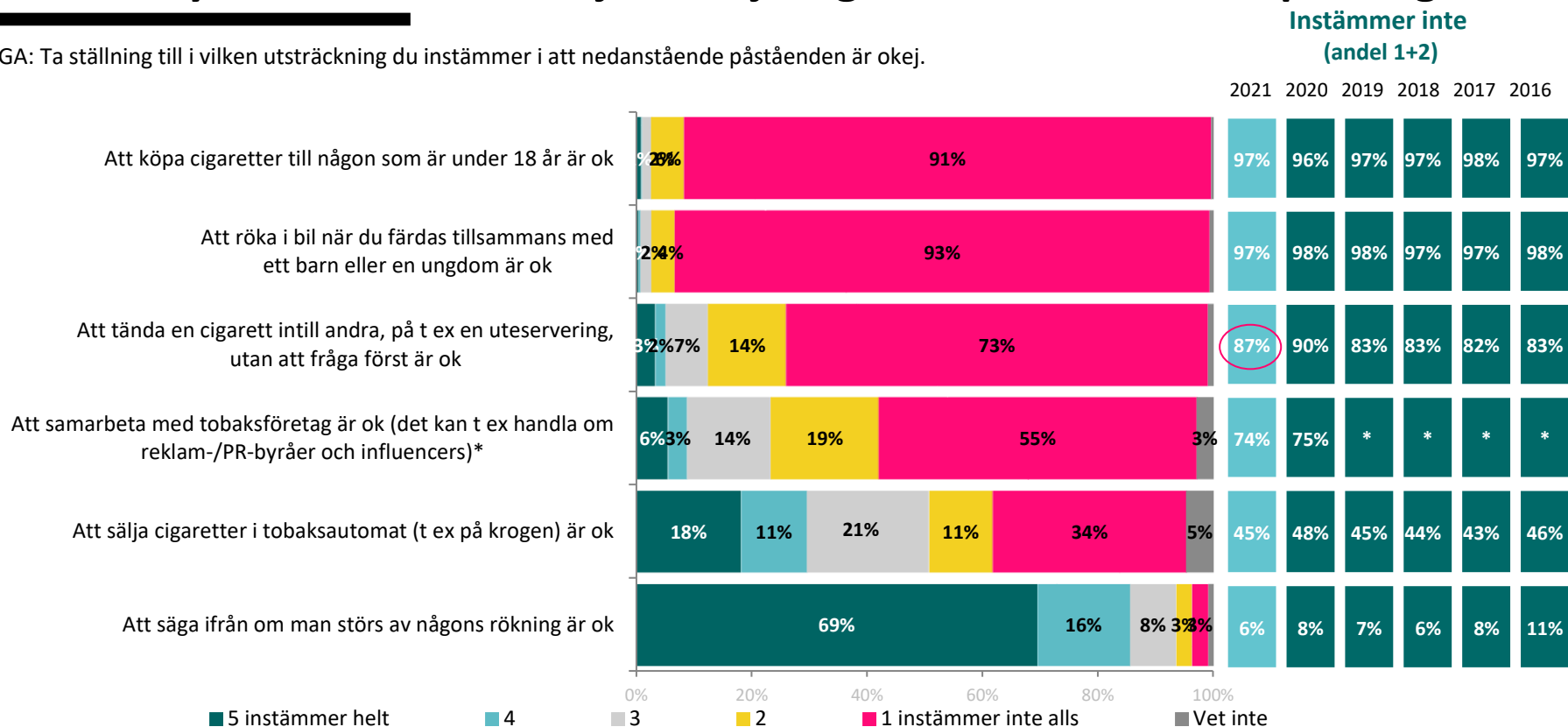
- 14-15 år (76%)

Vi ser en signifikant minskning av dem som inte instämmer i påståendet om att det är okej *att elever röker i grundskolan* jämfört med 2020. Den signifikanta skillnaden indikeras av den röda cirkeln.

ETIK-index

Tre av tio tycker att det är okej att sälja cigaretter i automater på krogen

FRÅGA: Ta ställning till i vilken utsträckning du instämmer i att nedanstående påståenden är okej.

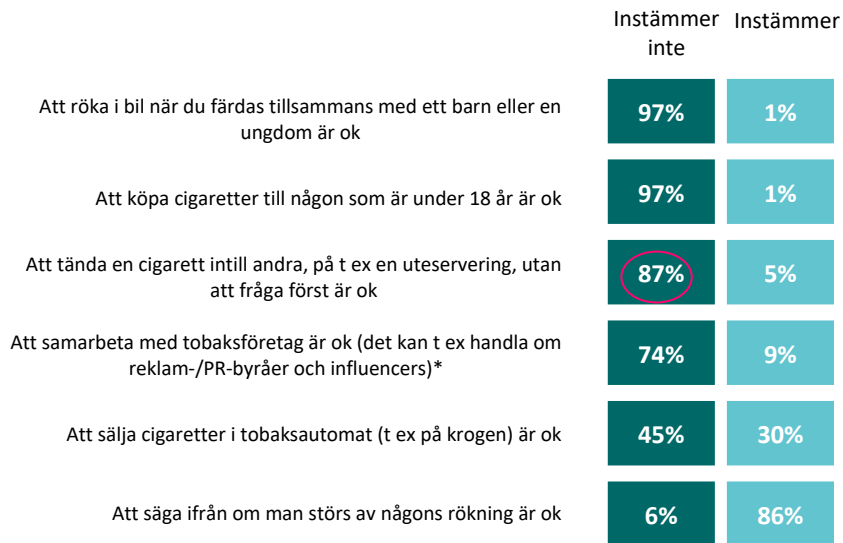
*Nytt påstående 2020.

○ Markerar en signifikant minskning från föregående år.

BAS: 18-79 år (n=1071)

Signifikanser till påståendena gällande inställningen tobak

FRÅGA: Ta ställning till i vilken utsträckning du instämmer i att nedanstående påståenden är okej.

○ Markerar en signifikant minskning från föregående år.

BAS: 18-79 år (n=1071)

Signifikanta skillnader

Följande undergrupper svarar i högre grad:

Att sälja cigaretter i tobaksautomat (t ex på krogen) är ok

Instämmer (andel 5+4) (30%)

- Storstäder och storstadsnära kommuner (36%)

Att samarbeta med tobaksföretag är ok (det kan t ex handla om reklam-/PR-byråer och influencers)

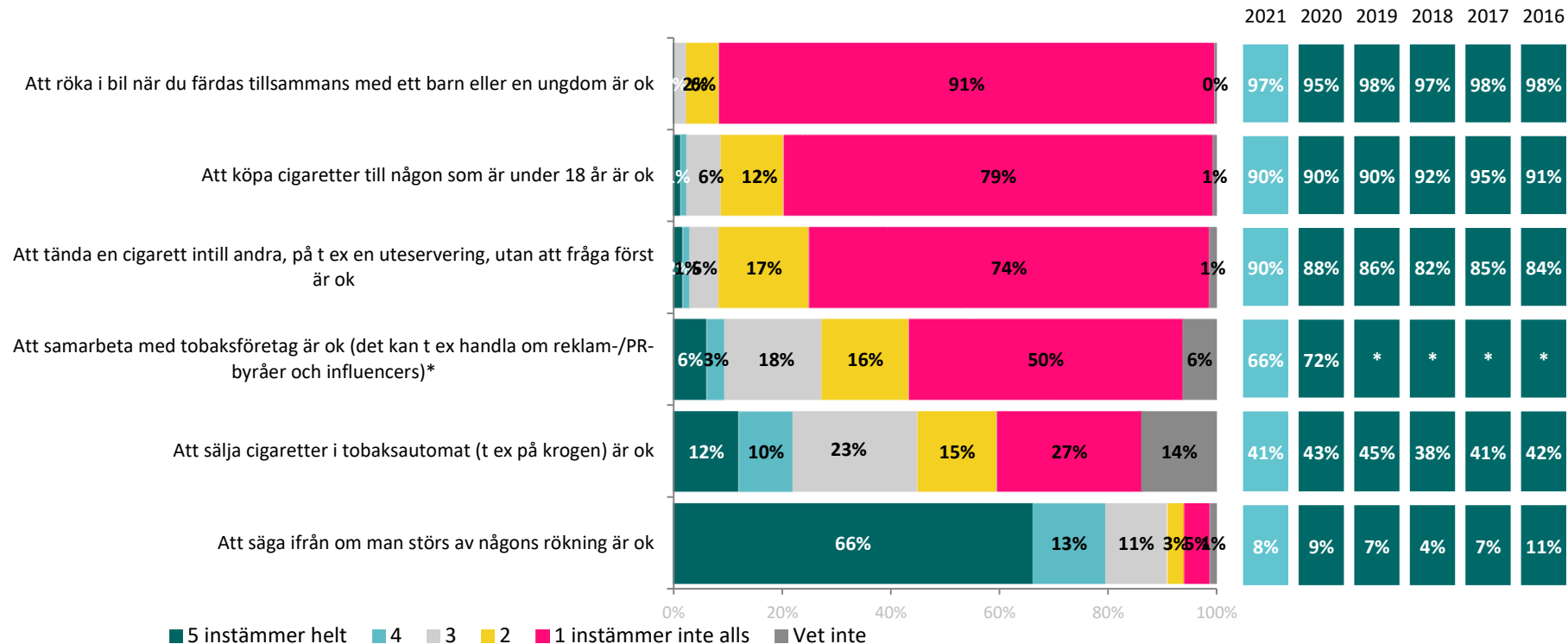
Instämmer Inte (andel 1+2) (74%)

- 65-79-åringar (83%)
- 50-79-åringar (80%)

Vi ser en signifikant minskning av dem som inte instämmer i påståendet om att det är okej att *tända en cigarett intill andra*, jämfört med 2020. Indikeras av den röda cirkeln.

Åtta av tio tycker att det är okej att säga ifrån om man störs av rökning

FRÅGA: Ta ställning till i vilken utsträckning du instämmer i att nedanstående påståenden är okej.

*Nytt påstående 2020.

BAS: 14-18 år (n=331)

Signifikanser till påståendena gällande inställningen tobak

FRÅGA: Ta ställning till i vilken utsträckning du instämmer i att nedanstående påståenden är okej.

	Instämmer inte	Instämmer
Att röka i bil när du färdas tillsammans med ett barn eller en ungdom är ok	97%	0%
Att köpa cigaretter till någon som är under 18 år är ok	90%	3%
Att tända en cigarett intill andra, på t ex en uteservering, utan att fråga först är ok	90%	3%
Att samarbeta med tobaksföretag är ok (det kan t ex handla om reklam-/PR-byråer och influencers)*	66%	9%
Att sälja cigaretter i tobaksautomat (t ex på krogen) är ok	41%	22%
Att säga ifrån om man störs av någons rökning är ok	8%	80%

BAS: 14-18 år (n=331)

Signifikanta skillnader

Följande undergrupper svarar i högre grad:

Att samarbeta med tobaksföretag är ok

Instämmer inte (andel 1+2) (66%)

- Tjejer (75% jmf med killar 58%)

Instämmer (andel 4+5) (9%)

- 14-15-åringar (14%)

Skäl att börja respektive avstå från tobak

Utövande av idrott som skäl för att avstå från tobak har minskat jämfört med föregående år

FRÅGA: Vilket eller vilka av nedanstående skäl tycker du är skäl nog för att avstå från tobak? Kryssa i det eller de alternativen som stämmer bäst ned din uppfattning. Flera svar är möjliga.

Den rosaröda pilen i diagrammet indikerar en signifikant minskning mellan 2020 och 2021.

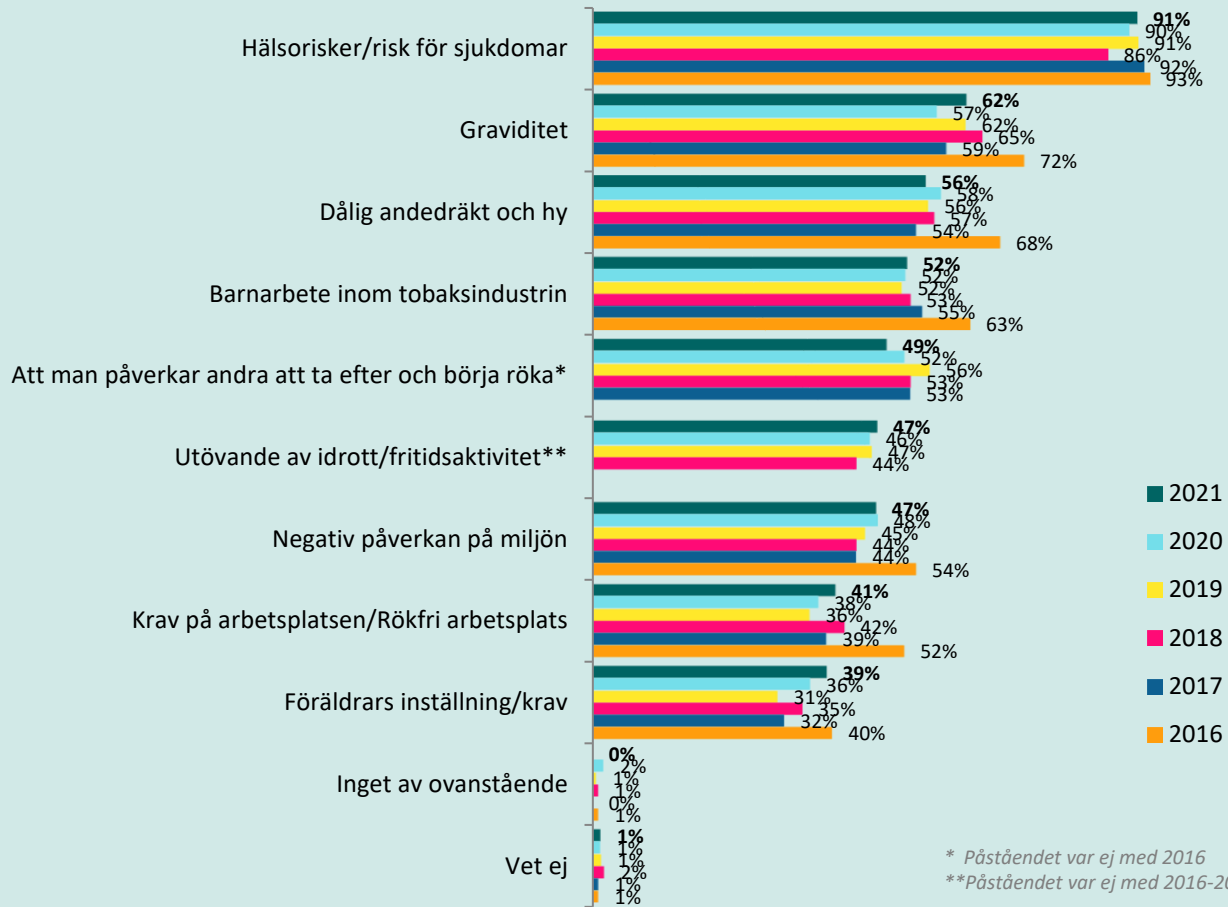
* Påståendet var ej med 2016

**Påståendet var ej med 2016-2017

BAS: 18-79 år 2021 (n=1071); 2020 (n=1004); 2019 (n=1058); 2018 (n=1010); 2017 (n=1018); 2016 (n=1001)

Flest anser fortsatt att hälsorisker är skäl nog för att avstå från tobak

FRÅGA: Vilket eller vilka av nedanstående skäl tycker du är skäl nog för att avstå från tobak? Kryssa i det eller de alternativen som stämmer bäst ned din uppfattning. Flera svar är möjliga.

* Påståendet var ej med 2016

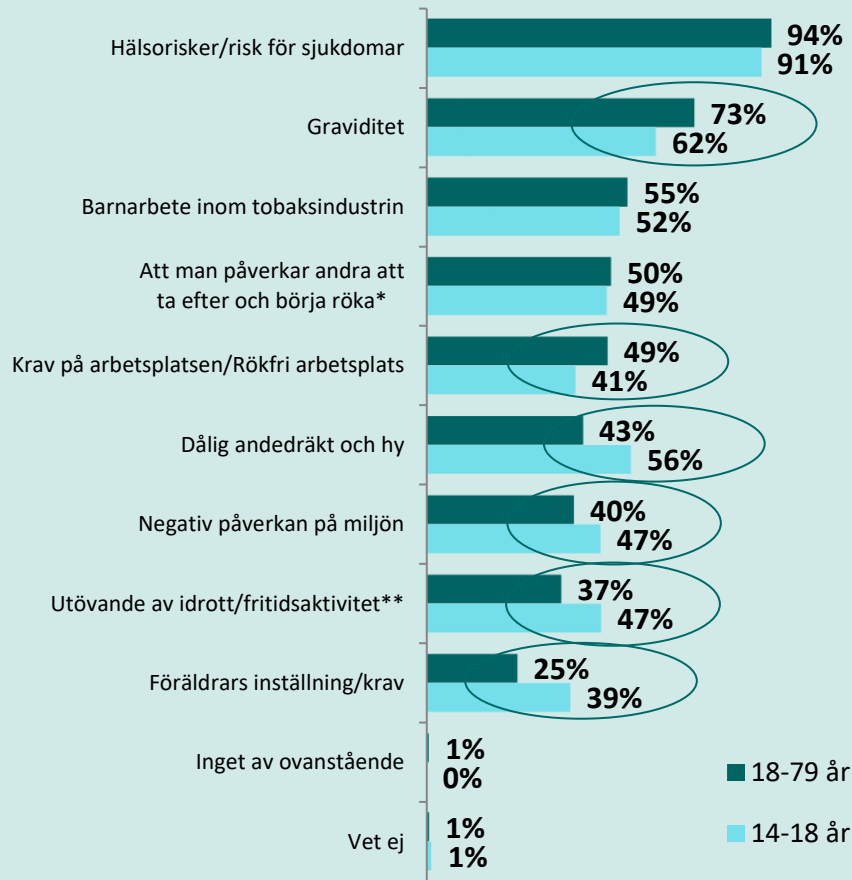
**Påståendet var ej med 2016-2017

BAS: 14-18 år 2021 (n=331); 2020 (n=326); 2019 (n=326); 2018 (n=400); 2017 (n=342); 2016 (n=315)

Allmänheten svarar i högre utsträckning än 14-18-åringar att graviditet och rökfria arbetsplatser är skäl nog att avstå från tobak

FRÅGA: Vilket eller vilka av nedanstående skäl tycker du är skäl nog för att avstå från tobak? Kryssa i det eller de alternativen som stämmer bäst ned din uppfattning. Flera svar är möjliga.

De grönbå ringarna indikerar signifikanta skillnader mellan grupperna. Exempelvis svarar gruppen 14-18-åringar i högre grad än allmänheten att föräldrars inställning/krav är skäl nog att avstå tobak.

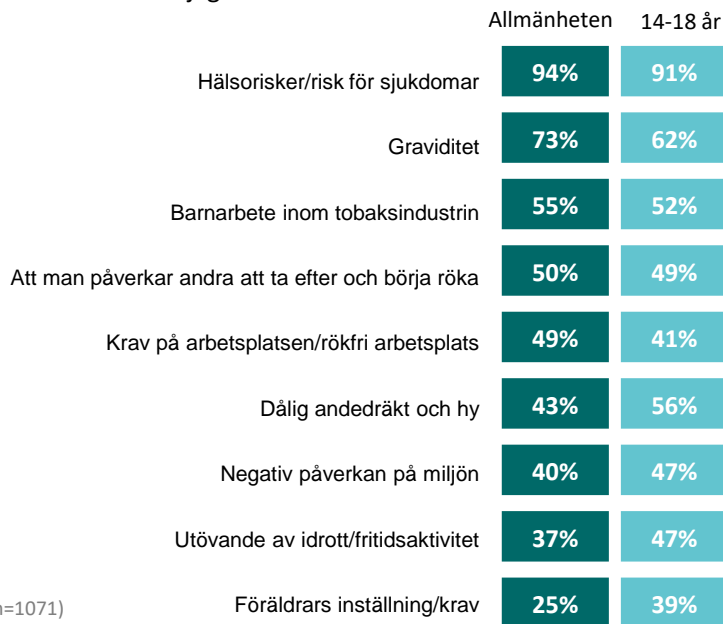
BAS: 2020: 18-79 år (n=1071), 14-18 år (n=331)

* Påståendet var ej med 2016

**Påståendet var ej med 2016-2017

Signifikanser till påståendena gällande skäl att avstå tobak

FRÅGA: Vilket eller vilka av nedanstående skäl tycker du är skäl nog för att avstå från tobak? Kryssa i det eller de alternativen som stämmer bäst ned din uppfattning. Flera svar är möjliga.

BAS: Allmänheten (n=1071)
14-18 år (n=331)

Signifikanta skillnader

Följande undergrupper svarar i högre grad:

Allmänheten 18-79 år

Graviditet (73%)

- 18-29 år (80%)

Utövande av idrott/fritidsaktivitet (47%)

- Killar (55% jmf tjejer 39%)

Negativ påverkan på miljön (47%)

- Tjejer (53% jmf killar 42%)

Barnarbete inom tobaksindustrin (55%)

- Kvinnor (64% jmf män 46%).
- Boende i Större städer och kommuner nära större stad (61%)

Krav på arbetsplatsen....(49%)

- 65-79-åringar (63%)
- 50-79-åringar (56%)

Dålig andedräkt och hy (43%)

- 18-29-åringar (62%)
- 18-49-åringar (50%)

Negativ påverkan på miljön (40%)

- Kvinna (49% jmf män 32%)
- 18-29-åringar (53%)
- Högsta utbildning Universitet (46%)

Ungdomar 14-18 år

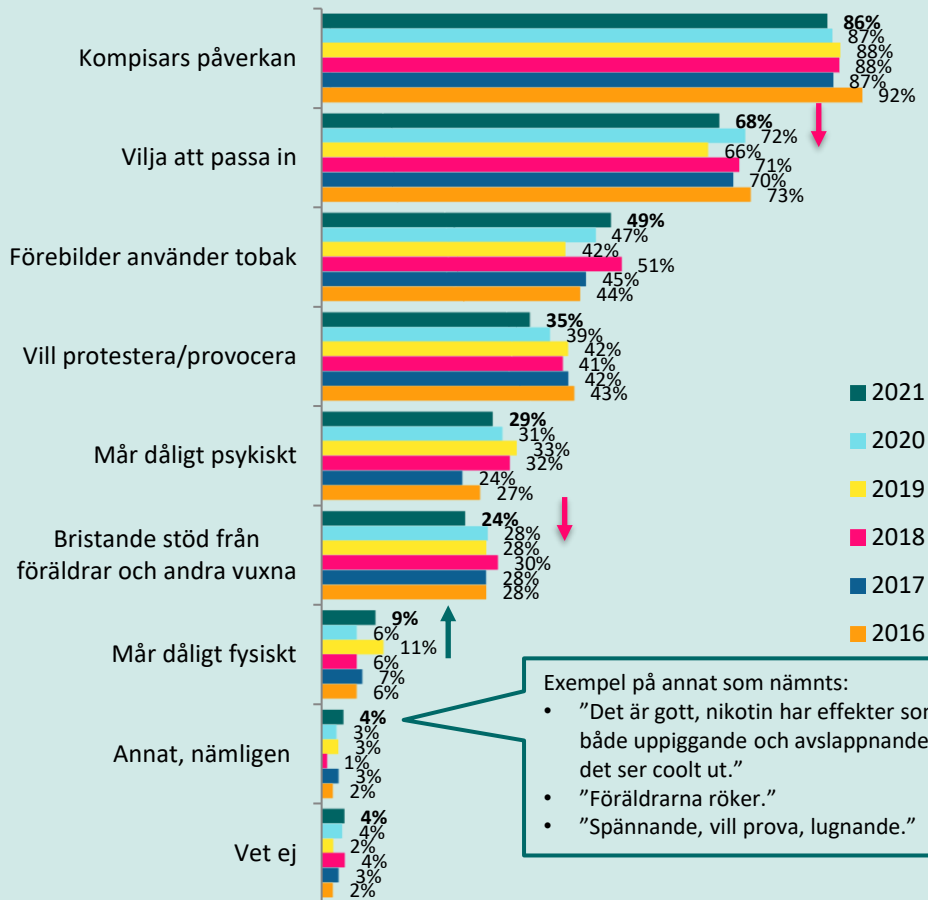
Barnarbete inom tobaksindustrin (52%)

- Tjejer (59% jmf killar 47%)

Viljan att passa in har minskat i betydelse som orsak att börja röka, trots att kompisars påverkan fortsatt dominerar

FRÅGA: Vad av följande tror du är orsaker till att man börjar röka? Kryssa i det/de alternativen som stämmer bäst med din uppfattning. Flera svar är möjliga.

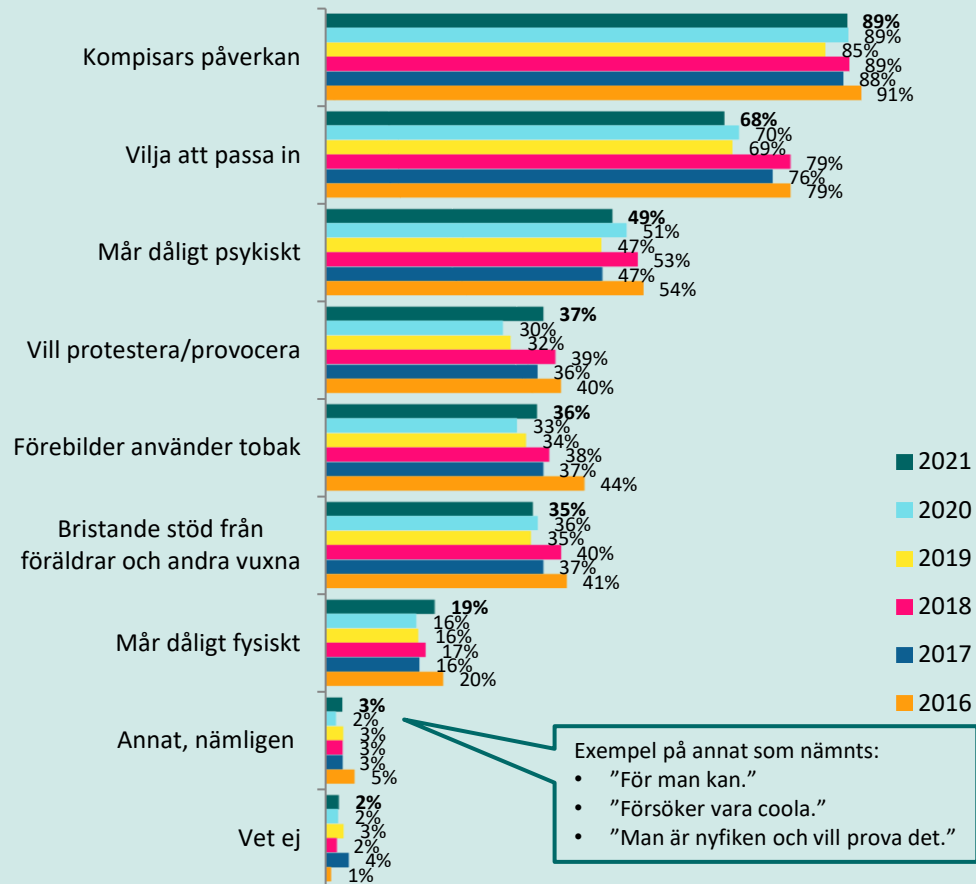
Den grönblå pilen i diagrammet indikerar en signifikant ökning mellan 2020 och 2021, medan de rosaröda pilarna indikerar en signifikant minskning mellan 2020 och 2021.

BAS: 2019: 18-79 år 2021 (n=1071); 2020 (n=1004); 2019 (n=1058); 2018 (n=1010); 2017 (n=1018); 2016 (n=1001)

Kompisars påverkan anses fortsatt vara en orsak till att man börjar röka

FRÅGA: Vad av följande tror du är orsaker till att man börjar röka? Kryssa i det/de alternativen som stämmer bäst med din uppfattning. Flera svar är möjliga.

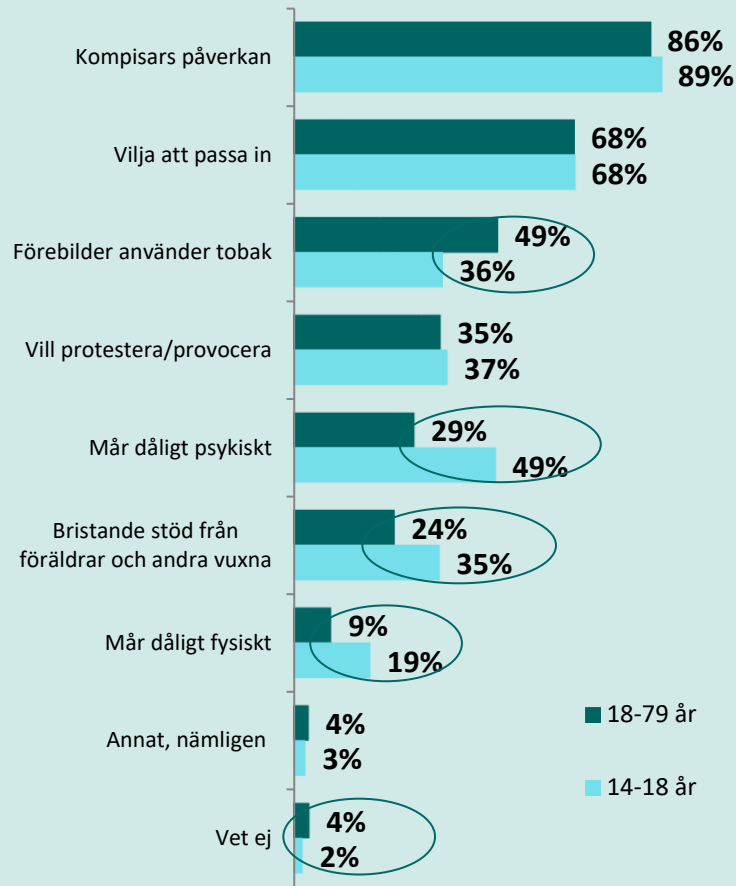

BAS: 14-18 år 2021 (n=331); 2020 (n=351); 2019 (n=326); 2018 (n=400); 2017 (n=342); 2016 (n=315)

14-18-åringar svarar i högre grad än allmänheten att psykisk ohälsa är en orsak till att man börjar röka

FRÅGA: Vad av följande tror du är orsaker till att man börjar röka? Kryssa i det/de alternativen som stämmer bäst med din uppfattning. Flera svar är möjliga.

De grönbå ringarna indikerar signifikanta skillnader mellan grupperna. Exempelvis svarar gruppen 14-18-åringar i högre grad än allmänheten att må dåligt psykiskt är en orsak till att man börjar röka.

BAS: 2021: 18-79 år (n=1071), 14-18 år (n=331)

Signifikanser till påståendena gällande orsaker att börja röka

FRÅGA: Vad av följande tror du är orsaker till att man börjar röka? Kryssa i det/de alternativen som stämmer bäst med din uppfattning. Flera svar är möjliga.

Signifikanta skillnader

Följande undergrupper svarar i högre grad:

Allmänheten 18-79 år

Kompisars påverkan (86%)

- 65-79-åringar (92%)

Viljan att passa in (68%)

- 18-29-åringar (75%)

Förebilder använder tobak (49%)

- 30-49-åringar (55%)

Vill protestera/provocera (35%)

- 30-49-åringar (46%)
- 18-49-åringar (41%)
- Högsta utbildning Universitet (46%)
- Boende i Storstäder och storstadsnära kommuner (40%)

Mår dåligt psykiskt (29%)

- 18-29-åringar (42%)
- 30-49-åringar (34%)
- 18-49-åringar (37%)
- Boende i Större städer och kommuner nära större stad (35%)

Bristande stöd från föräldrar/vuxna (24%)

- 18-29-åringar (33%)

Mår dåligt fysiskt (9%)

- 18-29-åringar (15%)

Ungdomar 14-18 år

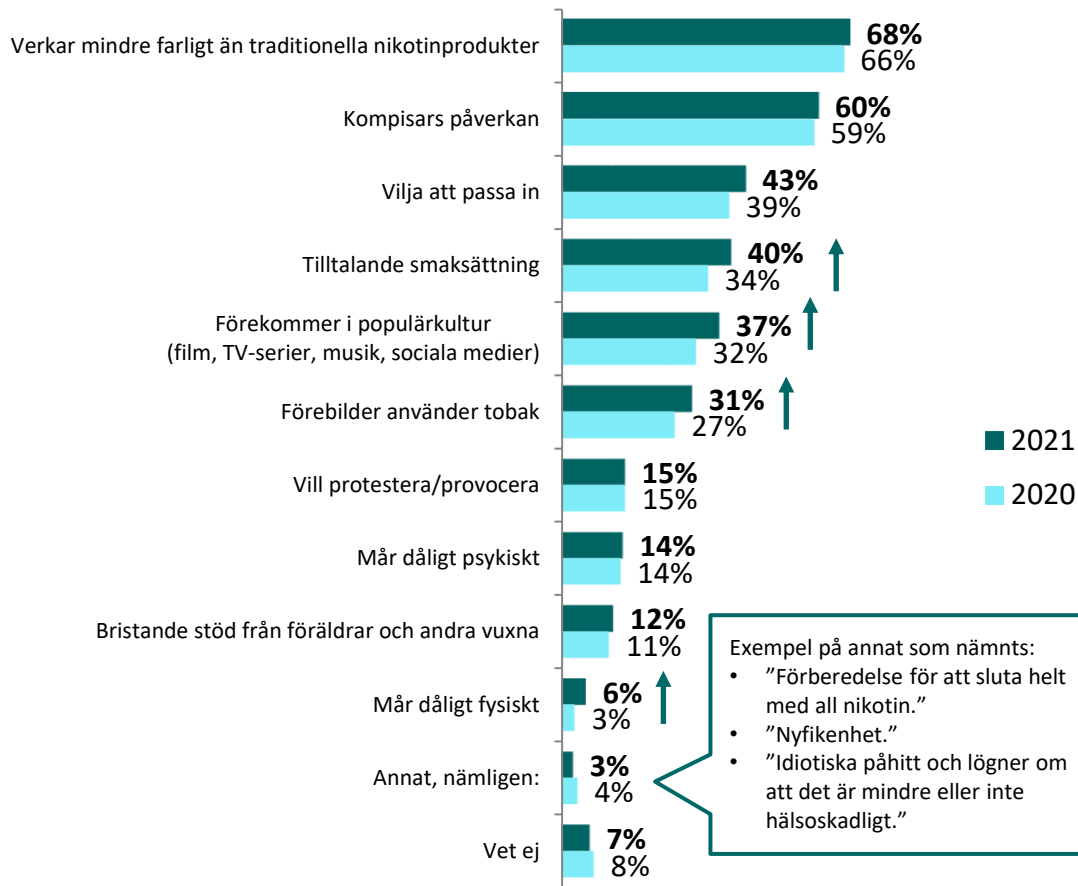
Mår dåligt fysiskt (19%)

- 14-15-åringar (25%)

Två av tre anser fortsatt att en orsak till att man testar nya nikotinprodukter är för att de verkar mindre farliga än traditionella

FRÅGA: Vad av följande tror du är orsaker till att man testar nya nikotinprodukter? *Med nya nikotinprodukter menar vi till exempel e-cigarettor och snusliknande produkter som kallas nikotinpåsar, nikotinportioner eller tobaksfritt/vitt snus. Kryssa i det/de alternativ som stämmer bäst med din uppfattning. Flera svar är möjliga. (Ny fråga 2020)*

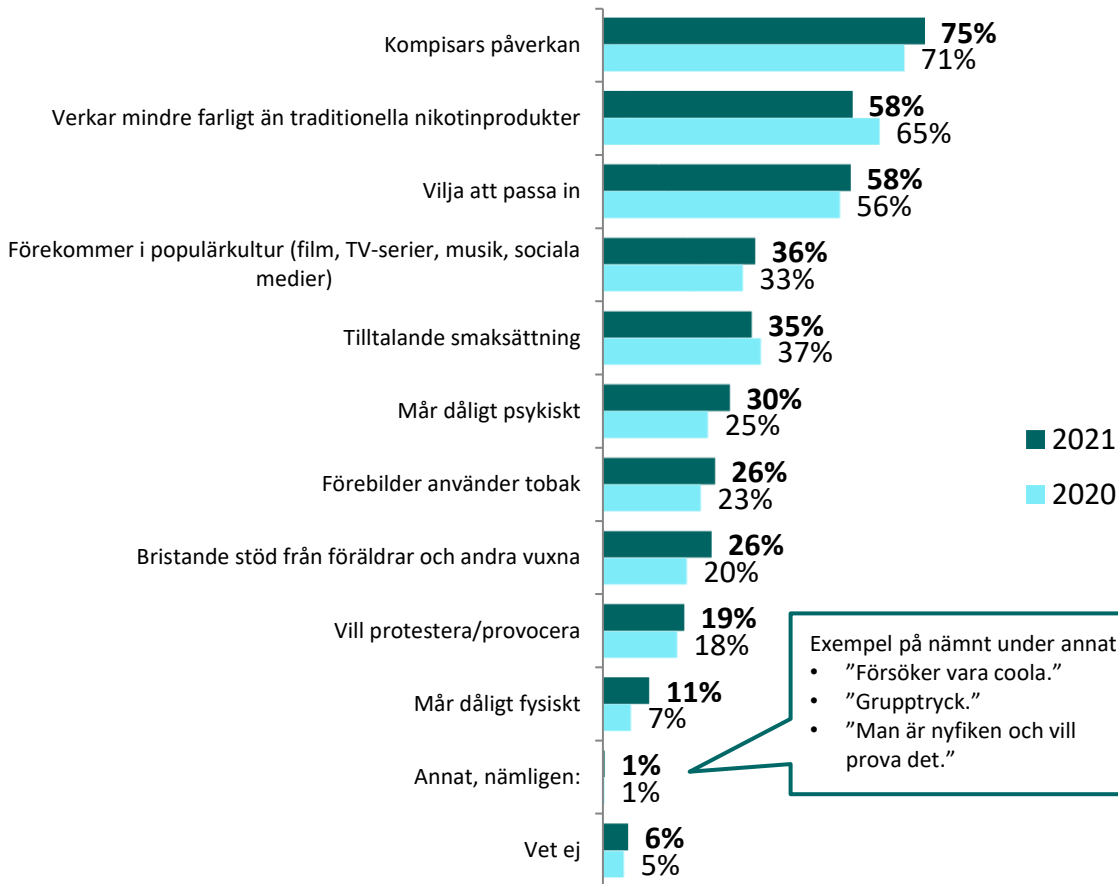
De grönbå pilarna i diagrammet indikerar en signifikant ökning mellan 2020 och 2021.

BAS: 2021 (n=1071); 2020: 18-79 år (n=1004)

Tre av fyra ungdomar anser att kompisars påverkan är en orsak till att man testat nya nikotinprodukter

FRÅGA: Vad av följande tror du är orsaker till att man testat nya nikotinprodukter? *Med nya nikotinprodukter menar vi till exempel e-cigarettor och snusliknande produkter som kallas nikotinpåsar, nikotinportioner eller tobaksfritt/vitt snus. Kryssa i det/de alternativ som stämmer bäst med din uppfattning. Flera svar är möjliga. (Ny fråga 2020)*

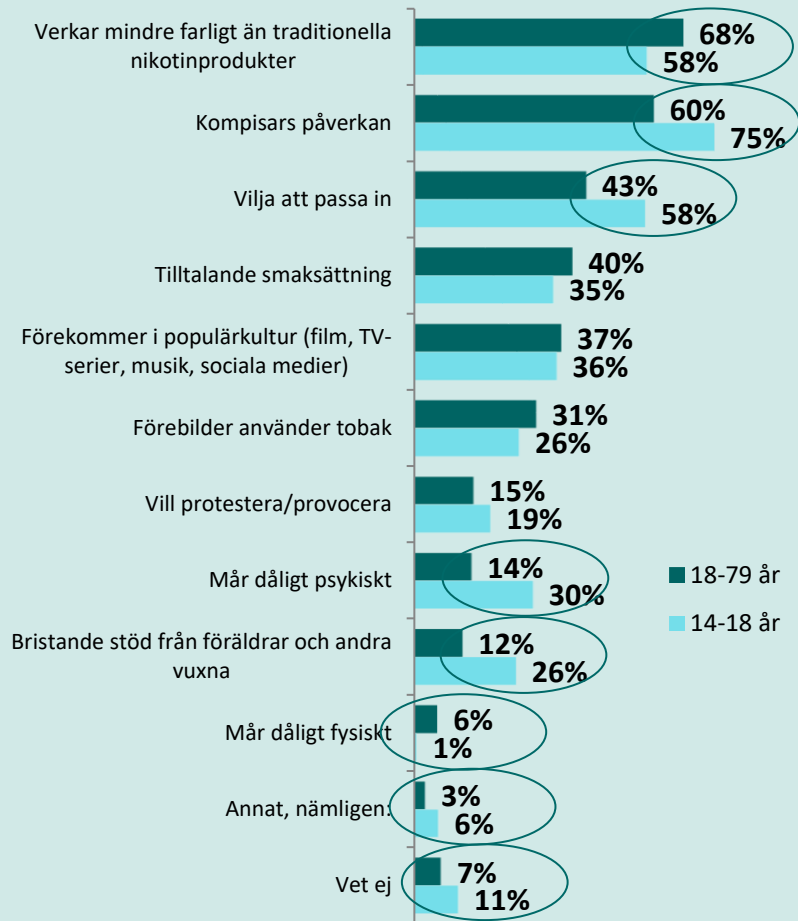

BAS: 14-18 år 2021 (n=331); 2020 (n=351)

14-18-åringar svarar i högre grad att kompisars påverkan är en orsak till att man testar nya nikotinprodukter

FRÅGA: Vad av följande tror du är orsaker till att man testar nya nikotinprodukter? *Med nya nikotinprodukter menar vi till exempel e-cigarettor och snusliknande produkter som kallas nikotinpåsar, nikotinportioner eller tobaksfritt/vitt snus. Kryssa i det/de alternativ som stämmer bäst med din uppfattning. Flera svar är möjliga. (Ny fråga 2020)*

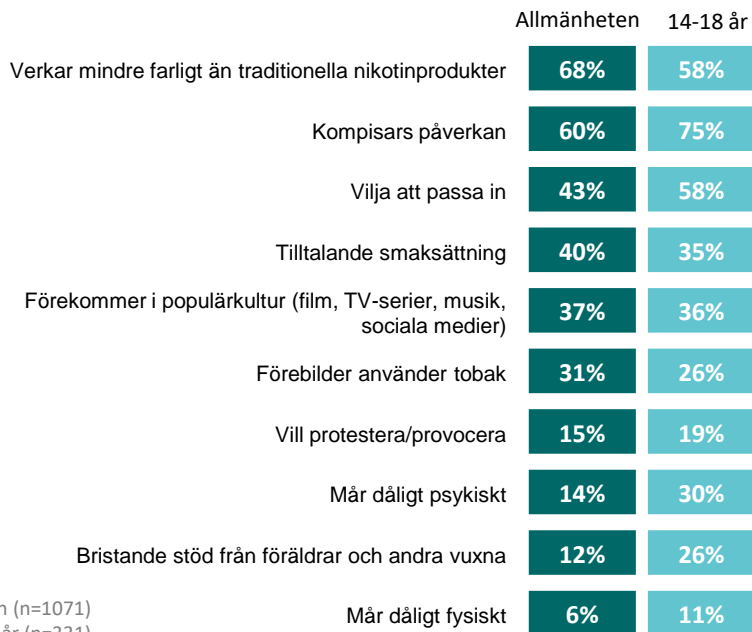
De grönbå ringarna indikerar signifikanta skillnader mellan grupperna. Exempelvis svarar gruppen 14-18-åringar i högre grad än allmänheten att kompisars påverkan är en orsak till att man börjar röka.

BAS: 2021: 18-79 år (n=1071), 14-18 år (n=331)

Signifikanser till påståendena gällande orsaker att testa nya nikotinprodukter

FRÅGA: Vad av följande tror du är orsaker till att man testar nya nikotinprodukter? Flera svar är möjliga. (Ny fråga 2020)

BAS: Allmänheten (n=1071)
14-18 år (n=331)

Signifikanta skillnader

Följande undergrupper svarar i högre grad:

Allmänheten 18-79 år

Verkar mindre farligt än traditionella nikotinprodukter (68%)

- Kvinna (74% jmf med män 61%)
- Högsta utbildning universitet (74%)

Kompisars påverkan (60%)

- 50-64-åringar (66%)

Tilltalande smaksättning (40%)

- 18-29-åringar (61%)
- 18-49-åringar (48%)

Förekommer i populärkultur (37%)

- 18-29-åringar (48%)
- 18-49-åringar (42%)

Ungdomar 14-18 år

Förebilder använder tobak (31%)

- 14-15-åringar (34%)

Vill protestera/provocera (19%)

- Boende i Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner (27%)

Bristande stöd från föräldrar och andra vuxna (26%)

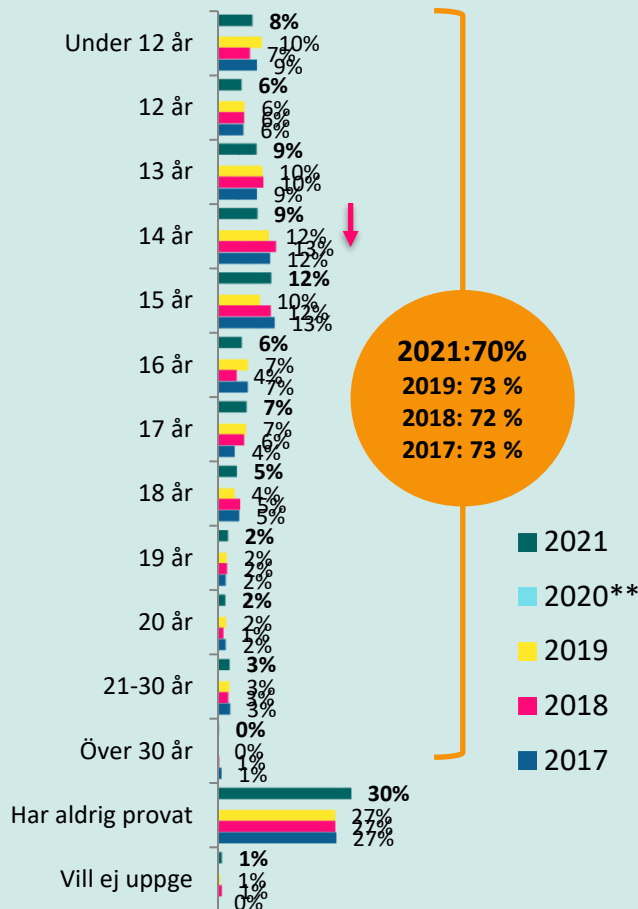
- 14-15-åringar (34%)

Debut

Sju av tio har provat att röka en cigarett, tre av tio har aldrig provat

FRÅGA: Om du röker/har rökt, hur gammal var du när du provade att röka en cigarett första gången?*

Den rosaröda pilen i diagrammet indikerar en signifikant minskning mellan 2021 och 2019.

** Frågan ställdes inte 2020

* Påståendet modifierades 2019 från "Om du röker/har rökt, hur gammal var du när du provade att röka första gången?"

BAS: 18-79 år 2021 (n=1071); 2019: (n=1058); 2018: (n=1010); 2017: (n=1018)

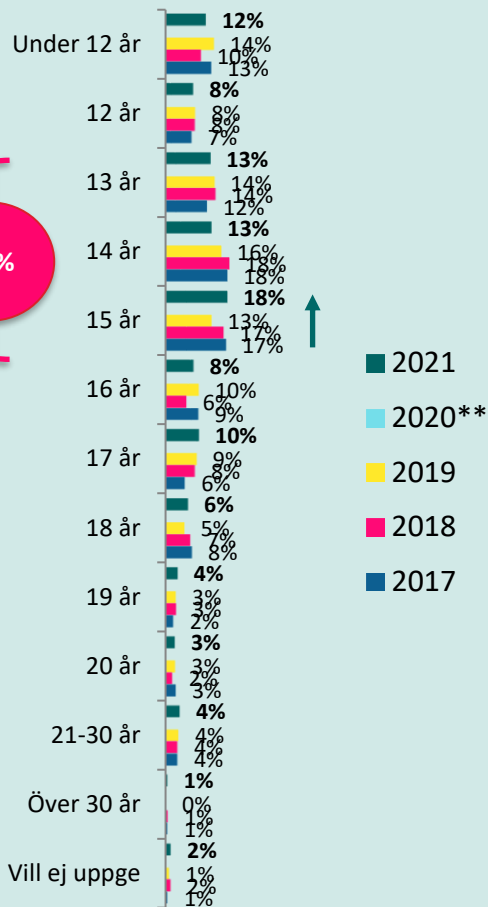
Av dem som provat att röka:

Flest svarar att de provade att röka en cigarett för första gången runt 13-15 års ålder

FRÅGA: Om du röker/har rökt, hur gammal var du när du provade att röka en cigarett första gången?*

** Frågan ställdes inte 2020

De grönbå pilarna i diagrammet indikerar en signifikant ökning mellan 2021 och 2019.

Extra datakörning för att få fram en summering av debut rökning och/eller snusning (till PM)

Bas: Alla 18-79 åringar som röker eller snusar alternativt har rökt eller snusat.

Av dessa hur stor andel började röka eller snusa när de var 19 år eller yngre = 92%

I diagrammet har svarsalternativet "har aldrig provat" exkluderats och basen för diagrammet består endast av dem som svarat att de röker eller har rökt.

** Frågan ställdes inte 2020

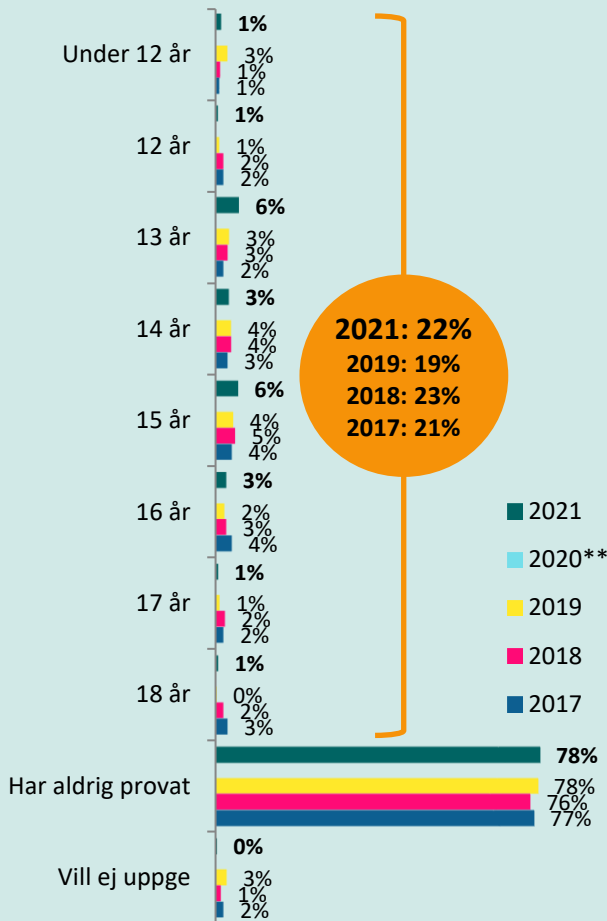
*Påståendet modifierat 2019 från "Om du röker/har rökt, hur gammal var du när du provade att röka första gången?"

BAS: Har provat att röka 2021 (n=745); 2019 (n=777); 2018: (n=740); 2017 (n=743)

Drygt en av fem svarar att de har provat att röka en cigarett, nästan åtta av tio har aldrig provat

FRÅGA: Om du röker/har rökt, hur gammal var du när du provade att röka en cigarett första gången?*

** Frågan ställdes inte 2020

** Frågan ställdes inte 2020

* Påståendet modifierat 2019 från "Om du röker/har rökt, hur gammal var du när du provade att röka första gången?".

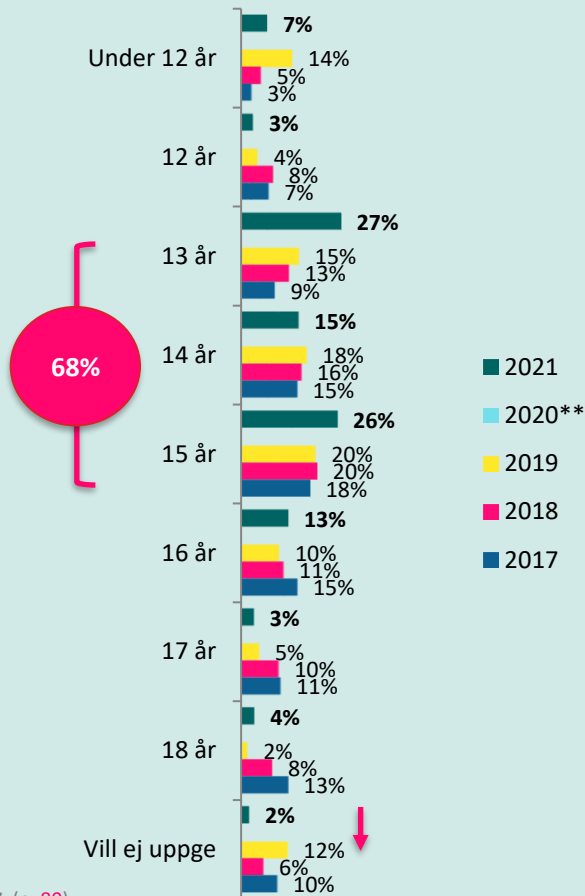
Av dem som provat att röka:

Flest svarar att de provade att röka en cigarett för första gången runt 13-15 års ålder

FRÅGA: Om du röker/har rökt, hur gammal var du när du provade att röka en cigarett första gången?*

** Frågan ställdes inte 2020

Den rosaröda pilen i diagrammet indikerar en signifikant minskning mellan 2021 och 2019.

I diagrammet har svarsalternativet "har aldrig provat" exkluderats och basen för diagrammet består endast av dem som svarat att de röker eller har rökt.

** Frågan ställdes inte 2020

* Påståendet modifierat 2019 från "Om du röker/har rökt, hur gammal var du när du provade att röka första gången?"

BAS: Har provat att röka 14-18 år 2021 (n=71); 2019 (n=72); 2018: (n=96); 2017: (n=80)

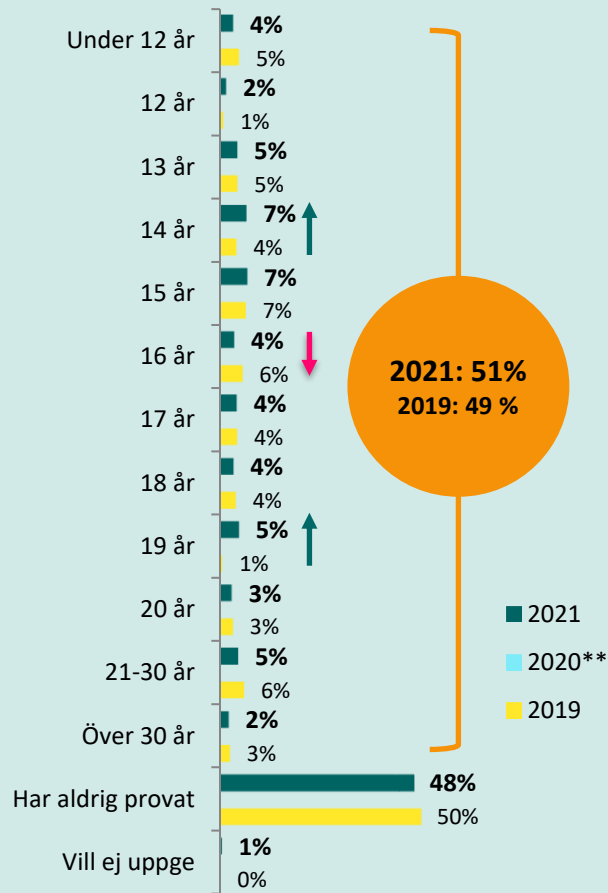
OBS! Låg bas, tolkas med försiktighet

Hälften har provat att snusa någon gång

FRÅGA: Om du snusar/har snusat, hur gammal var du när du provade att snusa första gången? (Ny fråga 2019)

** Frågan ställdes inte 2020

De grönblå pilarna i diagrammet indikerar en signifikant ökning mellan 2021 och 2019, medan den rosaröda pilen indikerar en signifikant sänkning mellan 2021 och 2019.

BAS: 18-79 år 2021 (n=1071); 2019 (n=1058)

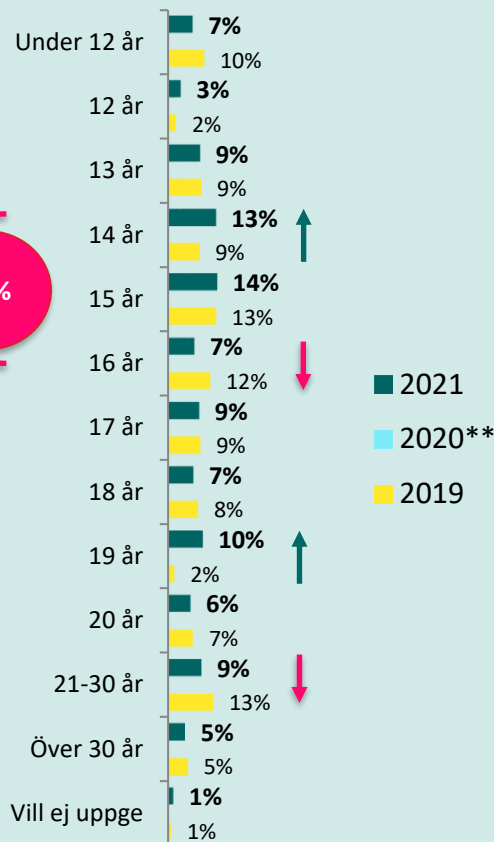
** Frågan ställdes inte 2020

Av dem som provat att snusa: Flest svarar att de provade att snusa för första gången runt 14-15 års ålder

FRÅGA: Om du snusar/har snusat, hur gammal var du när du provade att snusa första gången? (Ny fråga 2019)

** Frågan ställdes inte 2020

De grönbå pilarna i diagrammet indikerar en signifikant ökning mellan 2021 och 2019, medan de rosaröda pilarna indikerar en signifikant sänkning mellan 2021 och 2019.

I diagrammet har svarsalternativet "har aldrig provat" exkluderats och basen för diagrammet består endast av dem som svarat att de snusar eller har snusat.

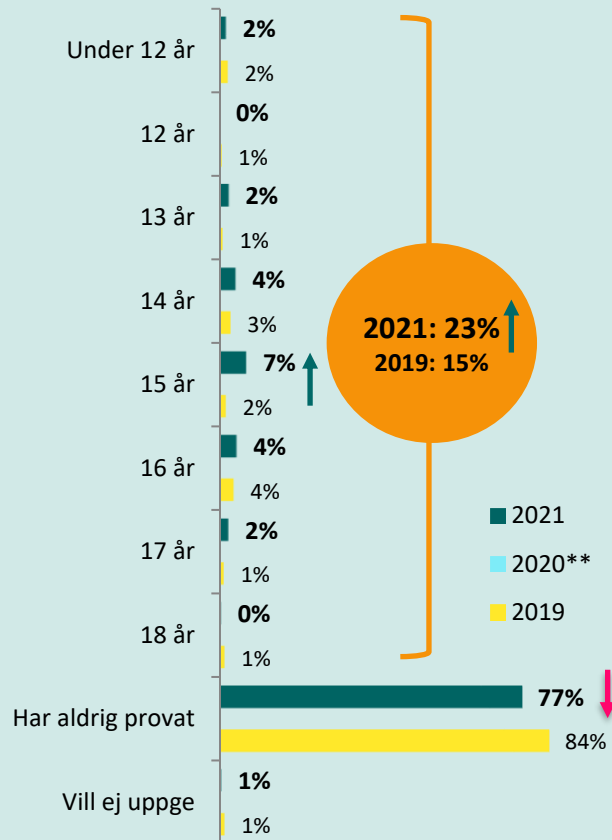
** Frågan ställdes inte 2020

Andelen unga som provat att snusa har ökat sedan 2019

FRÅGA: Om du snusar/har snusat, hur gammal var du när du provade att snusa första gången? (Ny fråga 2019)

** Frågan ställdes inte 2020

De grönbå pilarna i diagrammet indikerar en signifikant ökning mellan 2021 och 2019, medan de rosaröda pilarna indikerar en signifikant sänkning mellan 2021 och 2019.

** Frågan ställdes inte 2020

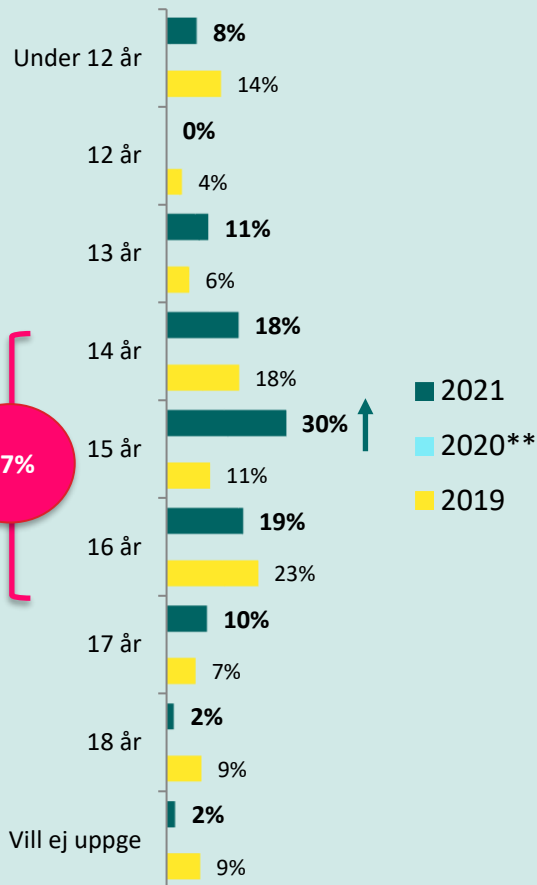
Av dem som provat att snusa:

Flest svarar att de provade att snusa för första gången runt 14-16 års ålder

FRÅGA: Om du snusar/har snusat, hur gammal var du när du provade att snusa första gången? (Ny fråga 2019)

** Frågan ställdes inte 2020

De grönbå pilarna i diagrammet indikerar en signifikant ökning mellan 2021 och 2019.

I diagrammet har svarsalternativet "har aldrig provat" exkluderats och basen för diagrammet består endast av dem som svarat att de snusar eller har snusat.

** Frågan ställdes inte 2020

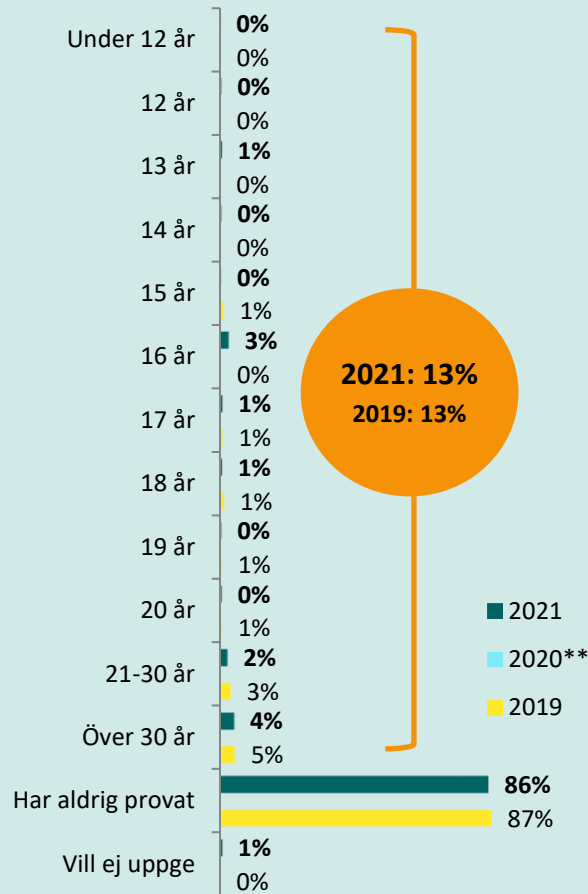
BAS: Har provat att snusa 14-18 år 2021 (n=76) 2019 (n=52)

OBS! Låg bas, tolkas med försiktighet

Drygt en av tio har någon gång prövat att röka en e-cigarett, nio av tio har aldrig provat

FRÅGA: Om du röker/har rökt e-cigarett, hur gammal var du när du provade att röka en e-cigarett första gången? (Ny fråga 2019)

** Frågan ställdes inte 2020

** Frågan ställdes inte 2020

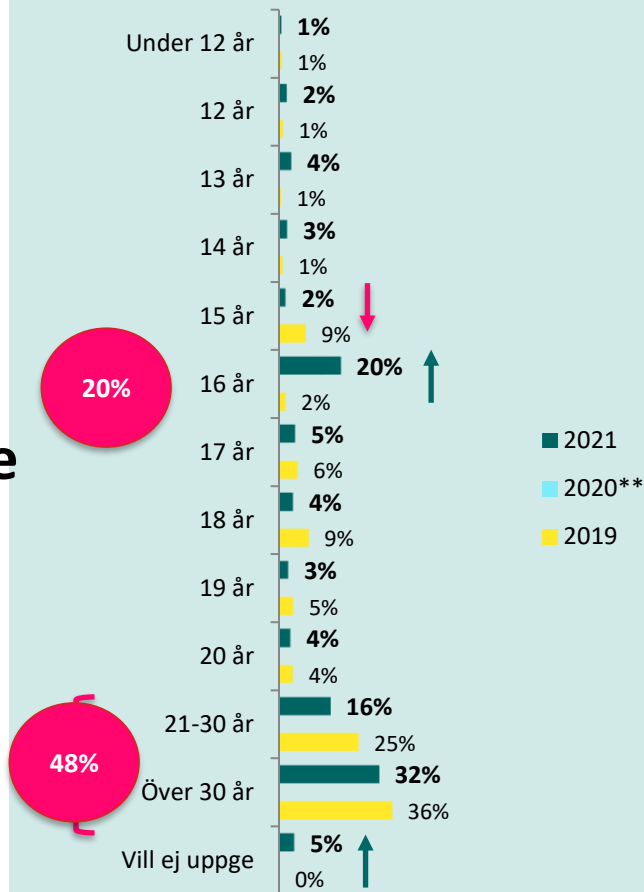
Av dem som provat att röka e-cigarett:

Flest svarar att de provade att röka en e-cigarett för första gången när de var 16 år eller 21 år och äldre

FRÅGA: Om du röker/har rökt e-cigarett, hur gammal var du när du provade att röka en e-cigarett första gången? (Ny fråga 2019)

** Frågan ställdes inte 2020

De grönbå pilarna i diagrammet indikerar en signifikant ökning mellan 2021 och 2019, medan de rosaröda pilarna indikerar en signifikant sänkning mellan 2021 och 2019.

I diagrammet har svarsalternativet "har aldrig provat" exkluderats och basen för diagrammet består endast av dem som svarat att de röker eller har rökt e-cigarett.

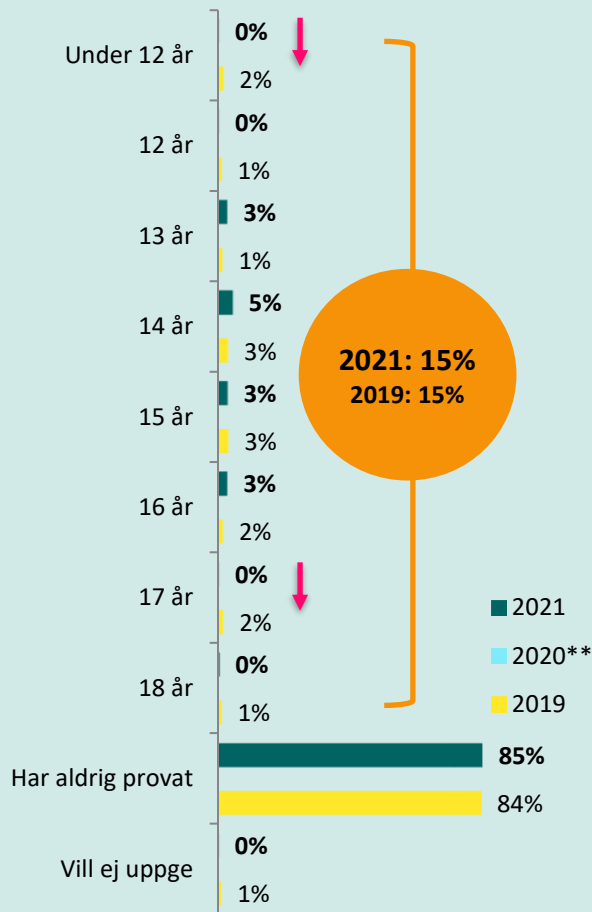
** Frågan ställdes inte 2020

Drygt var sjunde har någon gång prövat att röka en e-cigarett

FRÅGA: Om du röker/har rökt e-cigarett, hur gammal var du när du provade att röka en e-cigarett första gången? (Ny fråga 2019)

** Frågan ställdes inte 2020

De rosaröda pilarna indikerar en signifikant sänkning mellan 2021 och 2019.

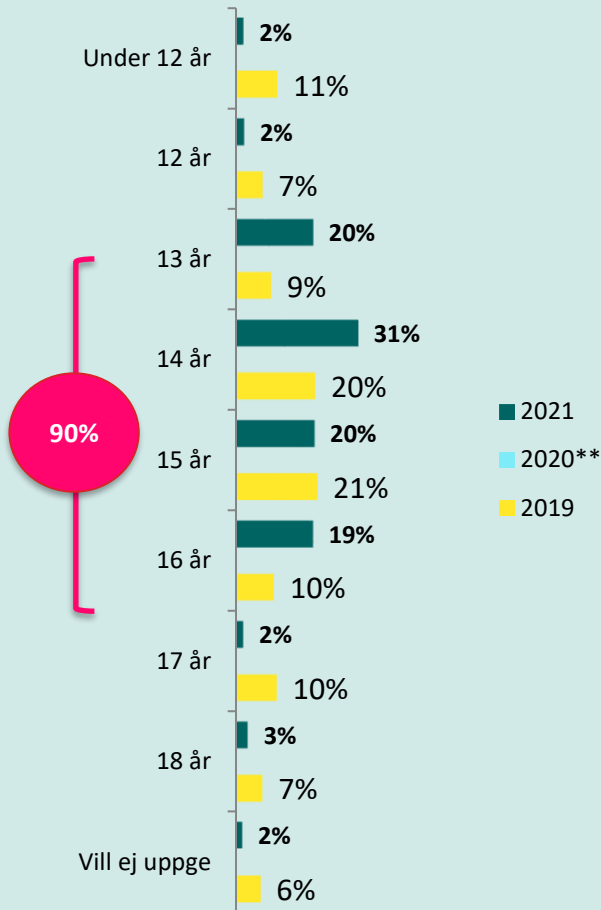
** Frågan ställdes inte 2020

Av dem som provat att röka e-cigarett:

Flest svarar att de provade att röka en e-cigarett första gången runt 13-16 års ålder

FRÅGA: Om du röker/har rökt e-cigarett, hur gammal var du när du provade att röka en e-cigarett första gången? (Ny fråga 2019)

** Frågan ställdes inte 2020

I diagrammet har svarsalternativet "har aldrig provat" exkluderats och basen för diagrammet består endast av dem som svarat att de röker eller har rökt e-cigarett.

** Frågan ställdes inte 2020

BAS: Har provat att röka e-cigarett 14-18 år 2021 (n=51); 2019 (n=52)

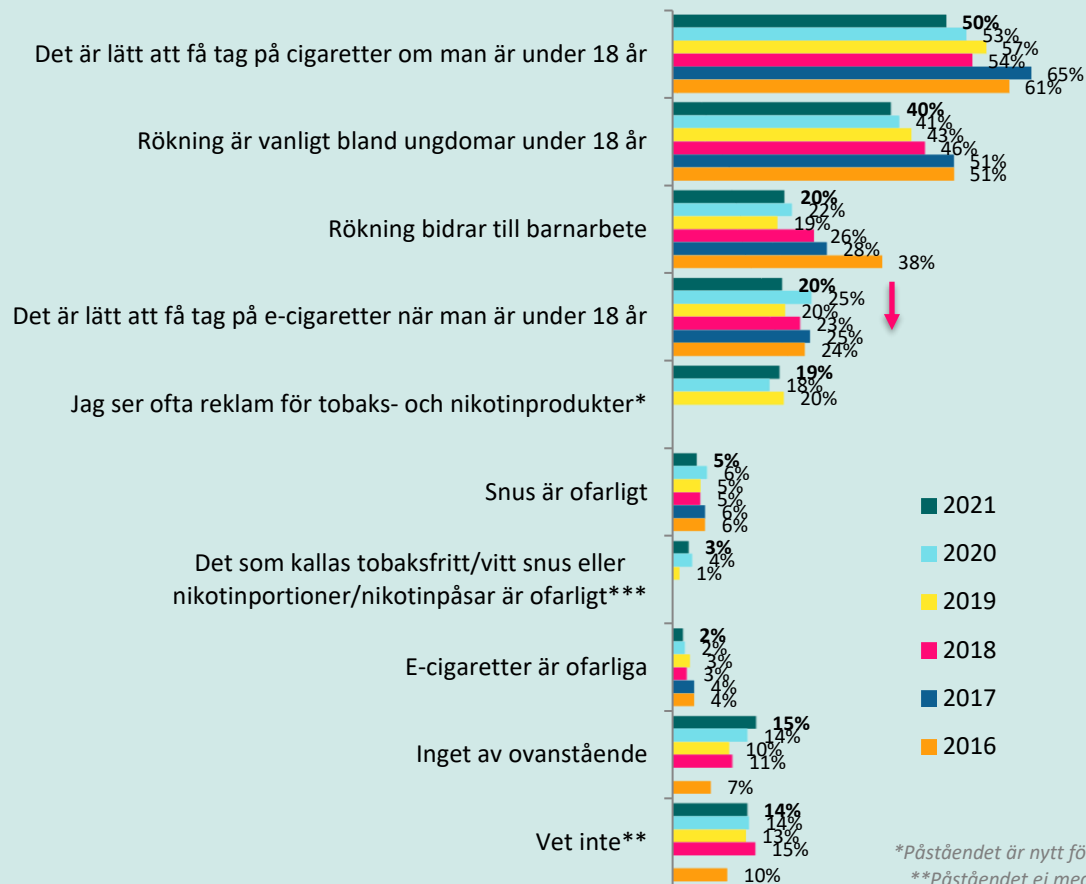
OBS! Låg bas, tolkas med försiktighet

Kunskap

Hälften anser att det är lätt att få tag på cigaretter om man är under 18 år

FRÅGA: Vilka av följande påståenden stämmer med din uppfattning? Flera svar är möjliga.

De rosaröda pilarna indikerar en signifikant sänkning mellan 2021 och 2019.

*Påståendet är nytt för 2019.

**Påståendet ej med 2017.

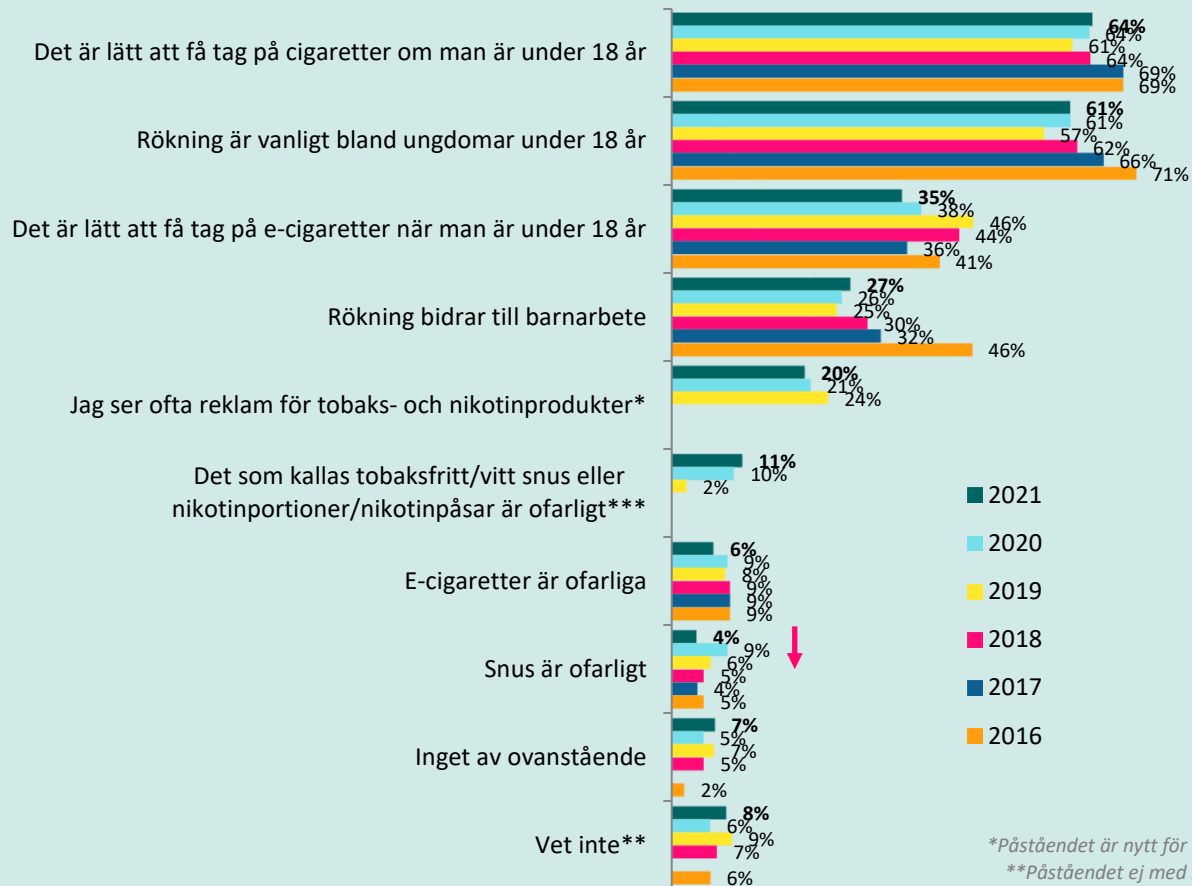
***Påståendet är aningen modifierat sedan 2019.

BAS: 18-79 år 2021 (n=1071); 2020 (n=1004); 2019 (n=1058); 2018 (n=1010); 2017 (n=1018); 2016 (n=1001)

Nära två av tre ungdomar anser att det är lätt att få tag på cigaretter om man är under 18 år

FRÅGA: Vilka av följande påståenden stämmer med din uppfattning? Flera svar är möjliga.

Den rosaröda pilen indikerar en signifikant minskning mellan 2020 och 2021.

*Påståendet är nytt för 2019

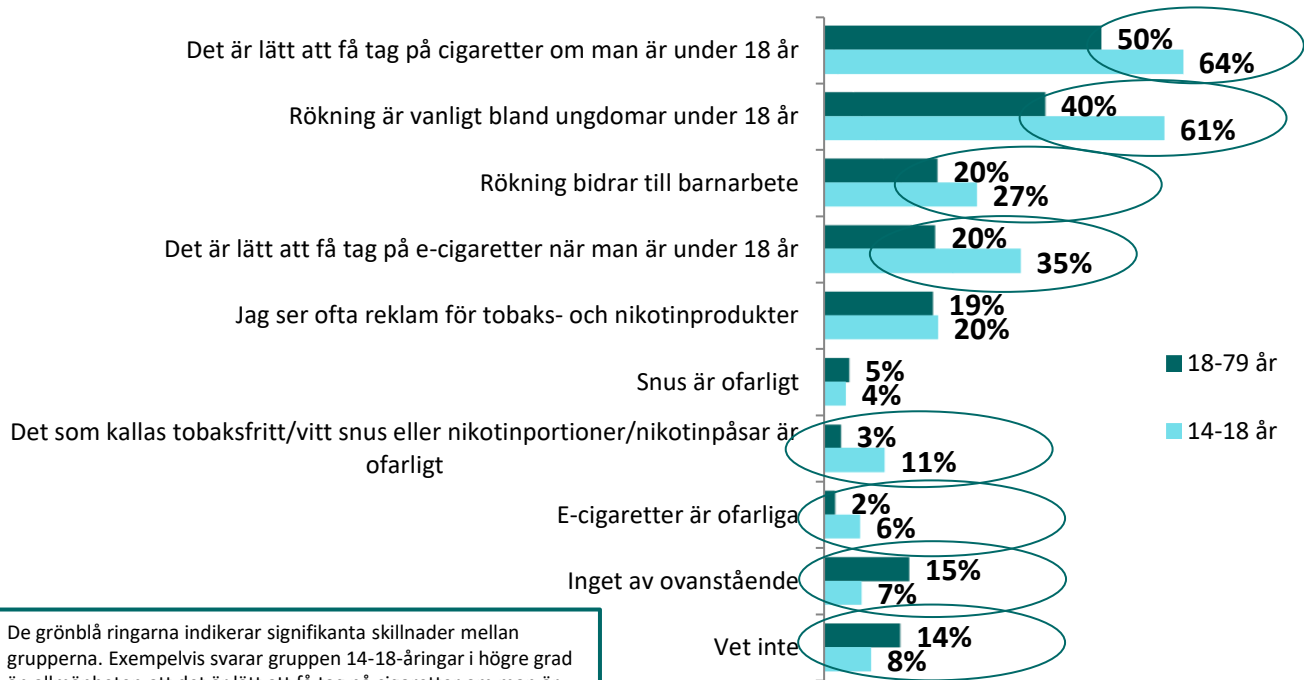
**Påståendet ej med 2017

***Påståendet är aningen modifierat sedan 2019

BAS: 14-18 år 2021 (n=331); 2020 (n=351); 2019 (n=326); 2018 (n=400); 2017 (n=342); 2016 (n=315)

Ungdomarna anser i högre grad än allmänheten att det är lätt att få tag på cigaretter om man är under 18 år

FRÅGA: Vilka av följande påståenden stämmer med din uppfattning? Flera svar är möjliga.

De grönbå ringarna indikerar signifikanta skillnader mellan grupperna. Exempelvis svarar gruppen 14-18-åringar i högre grad än allmänheten att det är lätt att få tag på cigaretter om man är under 18 år.

BAS: 2021 18-79 år (n=1071), 14-18 år (n=331)

Signifikanser till olika påståenden om lätt att få tag på, ofarligt etc

FRÅGA: Vilka av följande påståenden stämmer med din uppfattning?
Flera svar är möjliga.

	Stämmer (andel vet att det stämmer + tror att det stämmer)	
	Allmänheten	14-18 år
Det är lätt att få tag på cigaretter om man är under 18 år	50%	64%
Rökning är vanligt bland ungdomar under 18 år	40%	61%
Rökning bidrar till barnarbete	20%	27%
Det är lätt att få tag på e-cigaretter när man är under 18 år	20%	35%
Jag ser ofta reklam för tobaks- och nikotinprodukter	19%	20%
Snus är ofarligt	5%	4%
Det som kallas tobaksfritt/vitt snus eller nikotinportioner/nikotinpåsar är ofarligt	3%	11%
E-cigaretter är ofarliga	2%	6%

Signifikanta skillnader Följande undergrupper svarar i högre grad:

Allmänheten 18-79 år

Rökning är vanligt bland ungdomar under 18 år (40%)

- 18-29-åringar (53%)

Rökning bidrar till barnarbete (20%)

- Kvinna (26% jmf män 15%)
- 18-29-åringar (31%)

Jag ser ofta reklam för tobaks- och nikotinprodukter (19%)

- 18-29-åringar (32%)
- 18-49-åringar (24%)

Ungdomar 14-18 år

Rökning är vanligt bland ungdomar under 18 år (61%)

- Tjej (69% jmf med kille 53%)
- Boende i Storstäder och storstadsnära kommuner (69%)

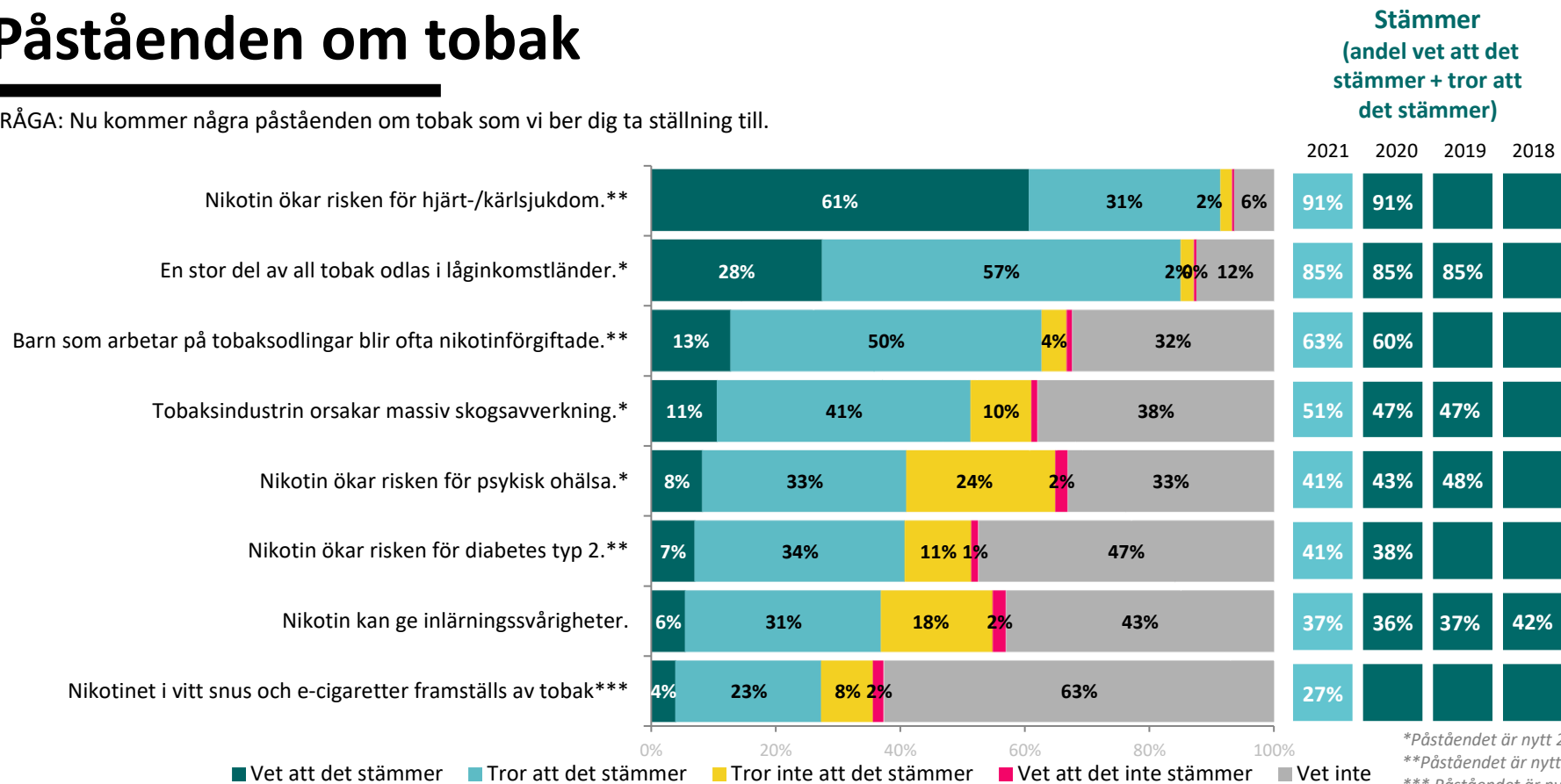
Jag ser ofta reklam för tobaks- och nikotinprodukter (20%)

- Boende i Storstäder och storstadsnära kommuner (28%)

BAS: Allmänheten (n=1071)
14-18 år (n=331)

Påståenden om tobak

FRÅGA: Nu kommer några påståenden om tobak som vi ber dig ta ställning till.

■ Vet att det stämmer ■ Tror att det stämmer ■ Tror inte att det stämmer ■ Vet att det inte stämmer ■ Vet inte

*Påståendet är nytt 2019

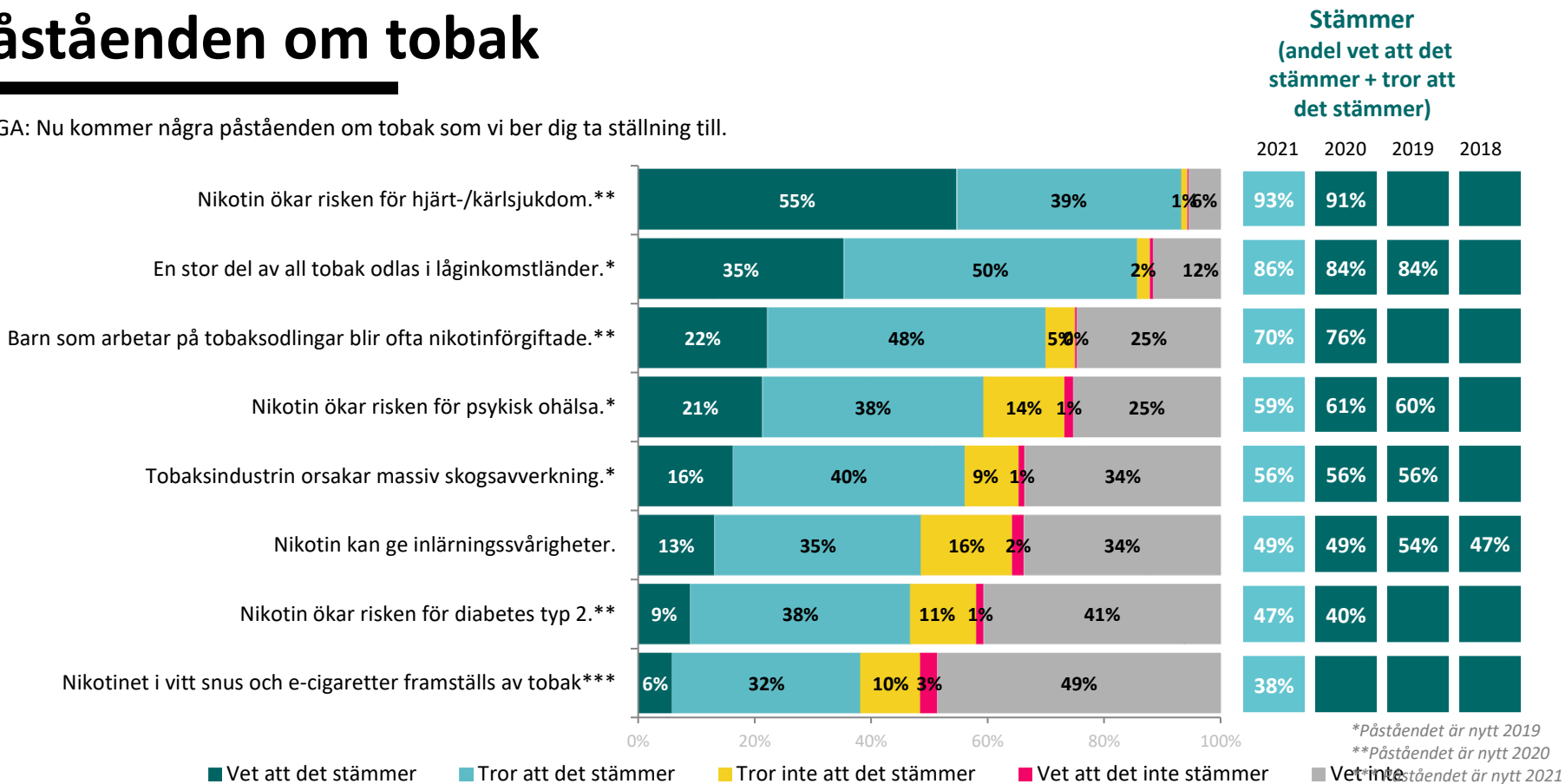
**Påståendet är nytt 2020

*** Påståendet är nytt 2021

BAS: 18-79 år 2021 (n=1071); 2020 (n=1004); 2019 (n=1058); 2018 (n=1010)

Påståenden om tobak

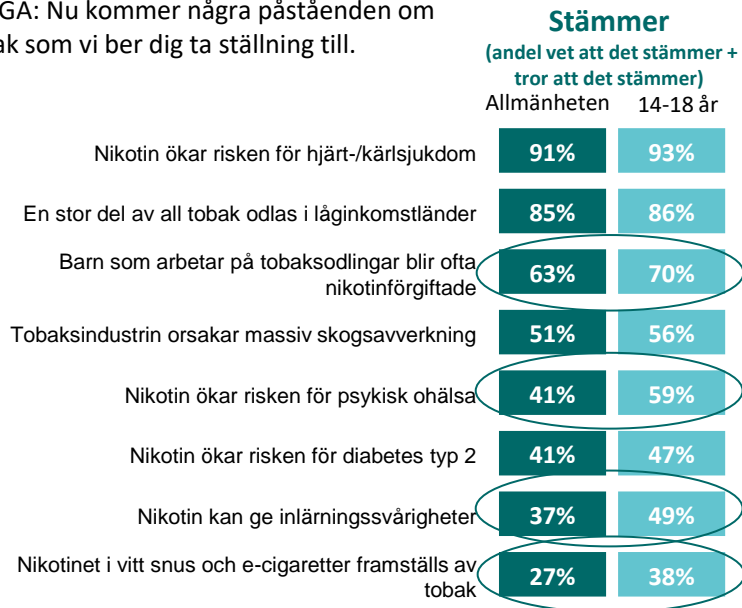
FRÅGA: Nu kommer några påståenden om tobak som vi ber dig ta ställning till.

BAS: 14-18 år 2021 (n=331); 2020 (n=351); 2019 (n=326); 2018 (n=400); 2017 (n=342); 2016 (n=315)

Ungdomar svarar i högre grad att barn som arbetar på tobaksodlingar blir nikotinförgiftade

FRÅGA: Nu kommer några påståenden om tobak som vi ber dig ta ställning till.

Signifikanta skillnader Följande undergrupper svarar i högre grad:

Allmänheten 18-79 år

Nikotin ökar risken för hjärt-/kärlsjukdom (91%)

- 65-79-åringar (96%)

Barn som arbetar på tobaksodlingar blir ofta nikotinförgiftade (63%)

- Kvinna (70% jmf män 56%)
- 18-29-åringar (74%)
- 18-49-åringar (68%)
- Boende i Större städer och kommuner nära större stad (69%)

Tobaksindustrin orsakar massiv skogsavverkning (51%)

- 18-29-åringar (66%) / 30-49-åringar (58%)
- 18-49-åringar (61%)
- Boende i Större städer och kommuner nära större stad (59%)

Nikotin ökar risken för psykisk ohälsa (41%)

- 18-29-åringar (49%)

Nikotin ökar risken för diabetes typ 2 (41%)

- 18-29-åringar (50%)

Nikotin kan ge inlärningssvårigheter (37%)

- 18-29-åringar (44%)

Nikotinet i vitt snus och e-cigarett framställs av tobak (27%)

- 18-29-åringar (34%)

Ungdomar 14-18 år

Inga signifikanta skillnader

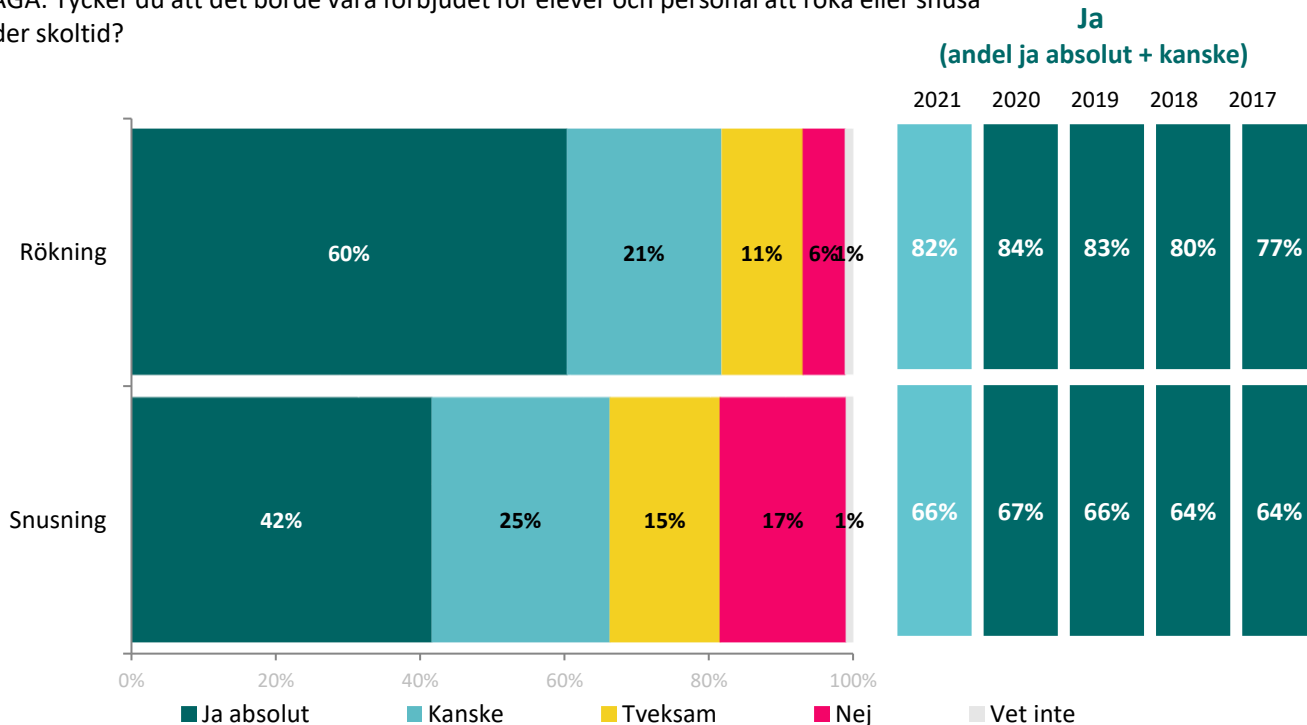
BAS: Allmänheten (n=1071)
14-18 år (n=331)

De gröna ringarna indikerar signifikanta skillnader mellan grupperna. Exempelvis svarar gruppen 14-18-åringar att påståendet "Nikotin kan ge inlärningssvårigheter" stämmer i högre grad än 18-79-åringarna.

Förbud

Sex av tio svarar att det absolut borde vara förbjudet för elever och personal att röka under skoltid

FRÅGA: Tycker du att det borde vara förbjudet för elever och personal att röka eller snusa under skoltid?

BAS: 18-79 år 2021 (n=1071); 2020 (n=1004); 2019 (n=1058); 2018 (n=1010); 2017 (n=1018)

Signifikanta skillnader mot totalen:

Rökning

Ja absolut (60%)

- 65-79-åringar (76%)
- 50-79-åringar (68%)

Kanske (21%)

- 18-29-åringar (30%)

Snusning

Ja absolut (42%)

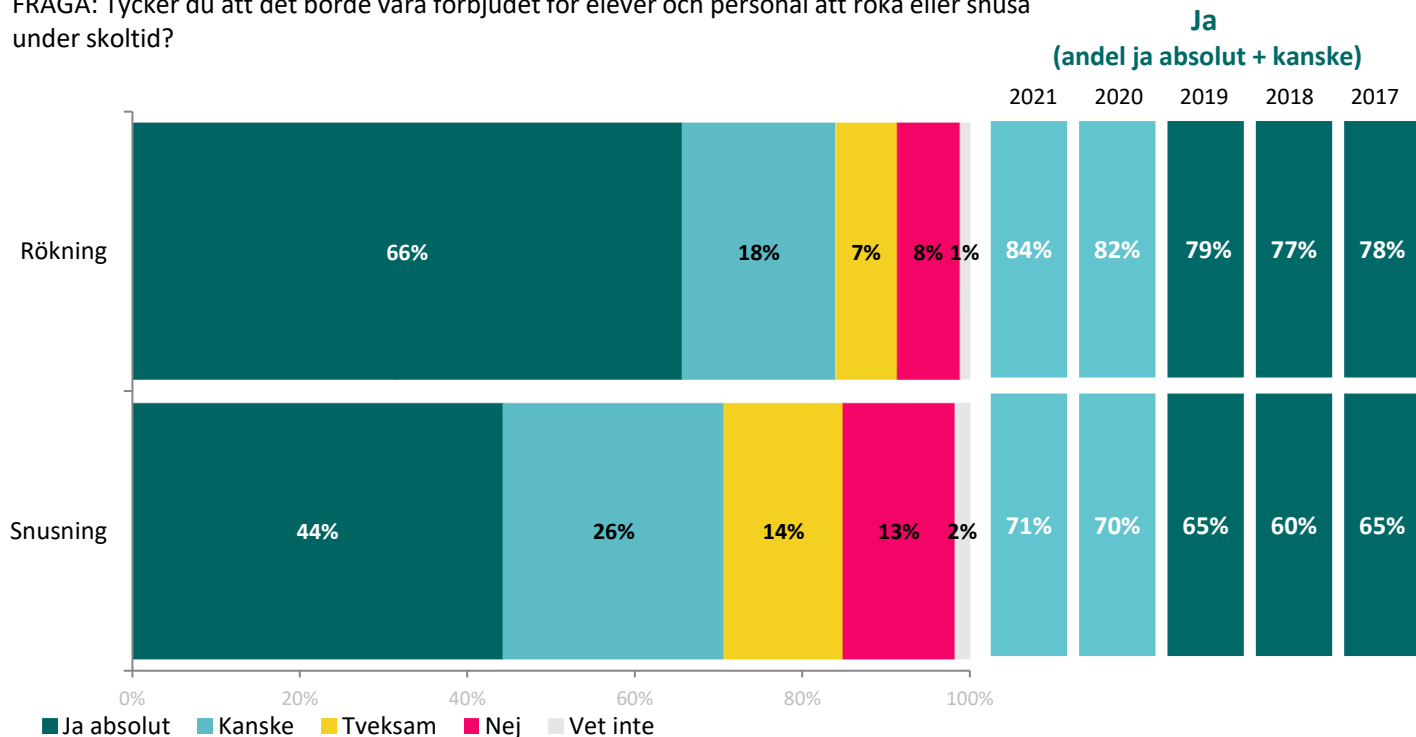
- 65-79-åringar (66%)
- 50-79-åringar (52%)
- Boende i Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner (51%)

Nej (17%)

- 18-29-åringar (30%)
- 30-49-åringar (23%)
- 18-49-åringar (25%)

Två av tre ungdomar svarar att det absolut borde vara förbjudet för elever och personal att röka under skoltid

FRÅGA: Tycker du att det borde vara förbjudet för elever och personal att röka eller snusa under skoltid?

BAS: 14-18 år 2021 (n=331); 2020 (n=351); 2019 (n=326); 2018 (n=400); 2017 (n=342)

Signifikanta skillnader mot totalen:

Rökning

Ja absolut (66%)

- 14-15-åringar (76%)

Kanske (18%)

- 16-18-åringar (23%)

Snusning

Ja absolut (44%)

- 14-15-åringar (52%)

Drygt åtta av tio tycker fortsatt att det borde vara förbjudet för elever och personal att röka under skoltid

FRÅGA: Tycker du eller tycker du inte att det borde vara förbjudet för elever och personal att röka eller snusa under skoltid?

Ja
(andel ja absolut + kanske)

		2021	2020	2019	2018	2017
18-79 år	Rökning	82%	84 %	83 %	80 %	77 %
	Snusning	66%	67 %	66 %	64 %	64 %
14-18 år	Rökning	84%	82 %	79 %	77 %	78 %
	Snusning	71%	70 %	65 %	60 %	65 %

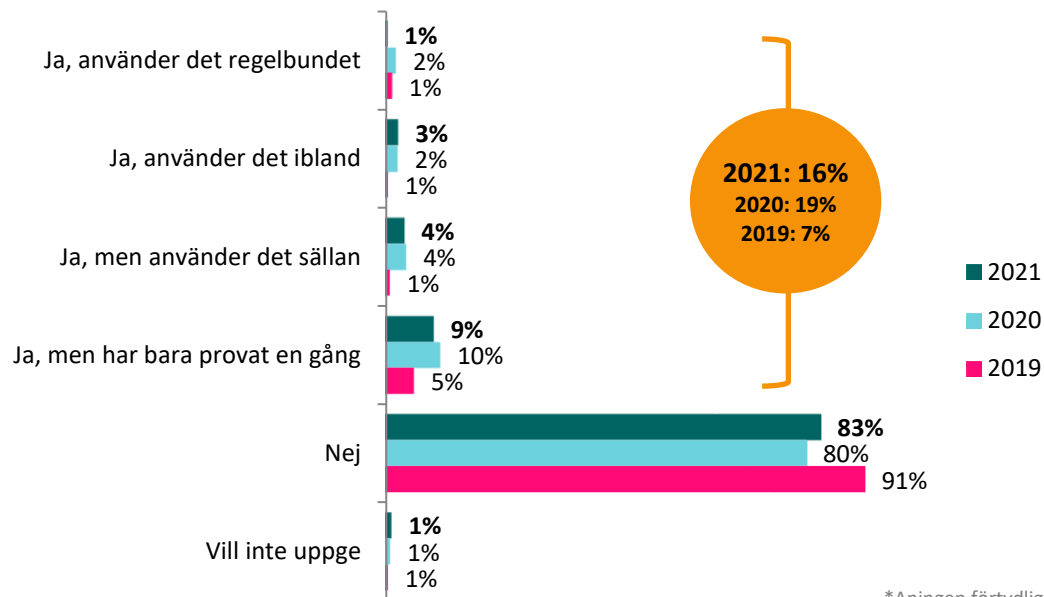
BAS: 18-79 år 2021 (n=1071);

2020 (n=1004); 2019 (n=1058); 2018 (n=1010); 2017 (n=1018) 14-18 år 2020 (n=351); 2019:(n=326); 2018 (n=400);2017 (n=342)

Specifika frågor till den unga målgruppen

En av sex ungdomar har använt det som kallas tobaksfritt/vitt snus minst någon gång

FRÅGA: Har du någon gång använt det som kallas tobaksfritt/vitt snus eller nikotinportioner/nikotinpåsar?*

*Aningen förtydligad formulering jämfört med 2019.

Signifikanta skillnader mot totalen:

Netto: Ja (16%)

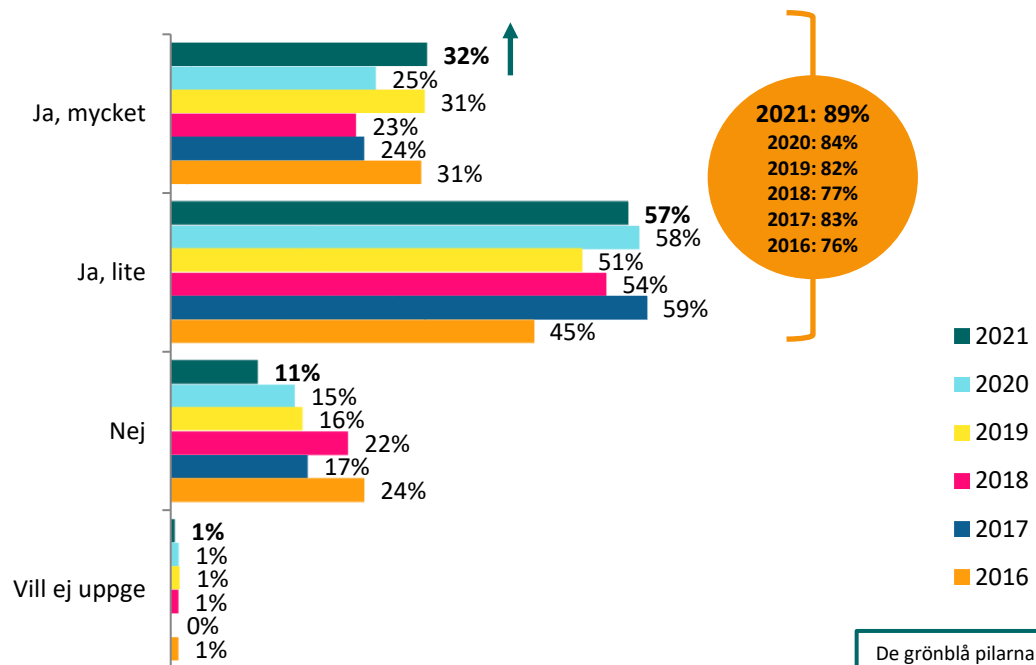
- 16-18-åringar (23%)

Nej (83%)

- 14-15-åringar (93%)

Nära nio av tio ungdomar uppger att deras föräldrar har pratat med dem om rökning

FRÅGA: Har dina föräldrar pratat med dig om rökning?

De grönblå pilarna i diagrammet indikerar en signifikant ökning mellan 2021 och 2020.

Signifikanta skillnader mot totalen:

Ja mycket (32%)

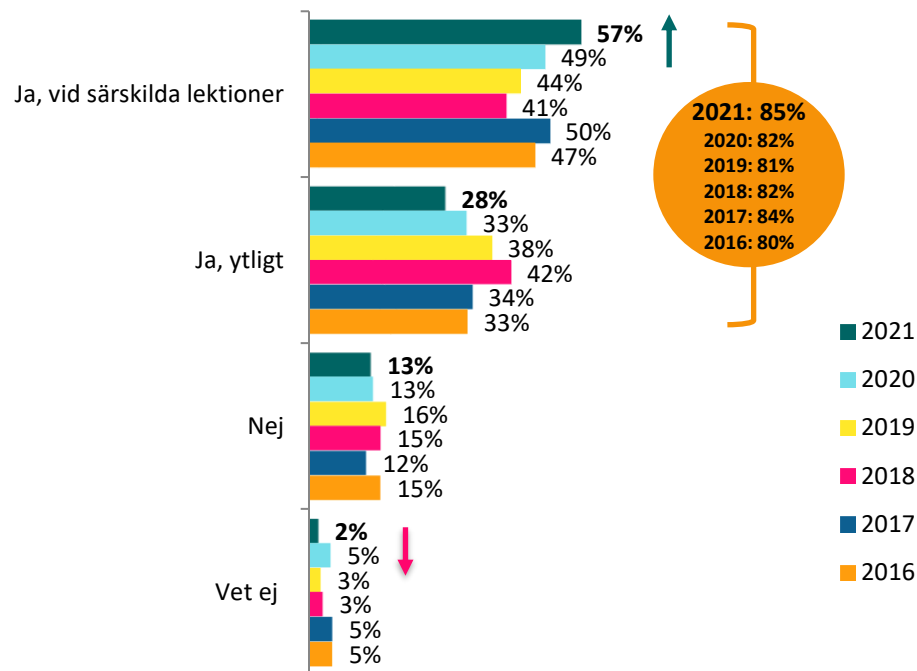
- 16-18-åringar (38%)

Ja lite (57%)

- 14-15-åringar (64%)
- Boende i Storstäder och storstadsnära kommuner (65%)

Drygt åtta av tio ungdomar uppger att skolor informerar om rökning och risker som finns med tobak

FRÅGA: Har din skola informerat om rökning och de risker som finns med tobak?

De grönblå pilarna i diagrammet indikerar en signifikant ökning mellan 2021 och 2019, medan de rosaröda pilarna indikerar en signifikant sänkning mellan 2021 och 2019.

Signifikanta skillnader mot totalen:

Ja ytligt (28%)

- Boende i Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner (38%)

BAS: 14-18 år 2021 (n=331); 2020 (n=351); 2019 (n=326); 2018 (n=400); 2017 (n=342); 2016 (n=315)

Kommentarer

Kommentarer (1:2)

- I årets undersökning har vi åter inkluderat frågorna om **ålder för debut** av olika former av nikotinprodukter. Resultaten hamnar på liknande nivåer som tidigare bland såväl allmänheten som ungdomarna, med undantaget att *fler unga har provat att snusa* 2021 jämfört med 2019.
- De **viktigaste skälen att avstå från tobak** är alltså hälsorisker/risk för sjukdomar och graviditet, i båda delmålgrupperna. 14-18-åringar ser även fortsatt dålig andedräkt och hy som en stor anledning att avhålla sig från tobaksbruk. I allmänheten noterar vi att skälet *utövande av idrott/fritidsaktivitet* minskar signifikant i betydelse (efter en ökning 2020).
- *Kompisars påverkan* och en *vilja att passa in* är fortfarande de mest framträdande **anledningarna till att börja röka**, enligt såväl allmänheten som 14-18-åringar. *Viljan att passa in* har minskat i betydelse som orsak att börja röka bland allmänheten. Återigen noterar vi en stor skillnad i hur allmänheten respektive de unga värderar att *må dåligt psykiskt* som skäl att börja röka. Närmare hälften av de unga menar att psykisk ohälsa är ett skäl, medan tre av tio bland allmänheten anger det. Vidare ser vi likt tidigare att *bristande stöd från föräldrar och andra vuxna* är en orsak som 14-18-åringarna anger i större utsträckning än vad allmänheten gör, samt även att *må dåligt fysiskt*.
- Vad gäller frågan som rör **orsaker till att använda nya nikotinprodukter**, uppger såväl allmänheten som ungdomarna främst orsakerna *att det verkar mindre farligt än traditionella nikotinprodukter* och *kompisars påverkan*. De unga svarar dock i högre grad än allmänheten de närliggande orsakerna *kompisars påverkan* och *vilja att passa in* – detta tycks ha en tydlig påverkan. Bland allmänheten är det fler än tidigare som tror att *tilltalande smaksättningar, förekomst i populärkultur* samt att *förebilder använder produkterna* är bidragande orsaker.
- Resultaten visar *inte* på en fortsatt ökande trend i andelen ungdomar som någon gång **använt tobaksfritt/vitt snus** eller nikotinportioner/-påsar, utan nivån ligger likartat jämfört med 2020.

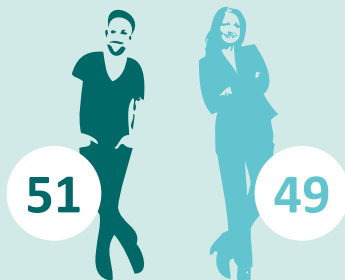
Kommentarer (2:2)

- När det gäller olika **kunskapspåståenden om tobak** ser vi återigen stora skillnader i uppfattning mellan allmänhet och ungdomar, där de unga i högre grad instämmer i att det är *lätt att få tag på såväl cigaretter som e-cigaretter om man är under 18 år*, samt uppfattar att *rökning är vanligt bland ungdomar under 18 år*. När det gäller det nya påståendet om att *nikotinet i vitt snus och e-cigaretter framställs av tobak*, så är det fler bland de unga som tror eller vet att så är fallet, medan allmänheten i högre grad svarar "vet inte".
- Årets resultat visar tecken på att **informationen till ungdomar om rökning** och de risker som finns med tobak har ökat sedan 2020, både från föräldrar och i skolan under särskilda lektioner. Möjligen kan denna ökade grad av information ha ett samband med coronapandemin och ny kunskap om rökares ökade risk att uppvisa svåra symtom vid insjuknande i covid-19.
- Likt tidigare tycker drygt åtta av tio i båda delmålgrupperna att det **borde vara förbjudet** (absolut eller kanske) för elever och personal att röka under skoltid.

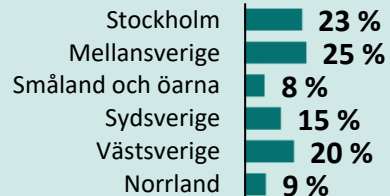
Bakgrundsfrågor

Bakgrund

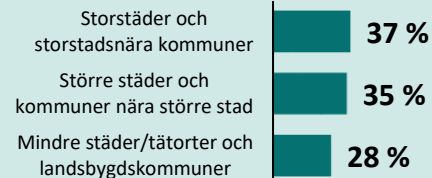
KÖN

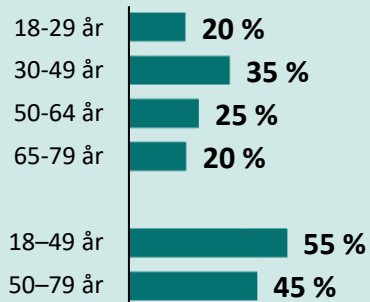
REGION

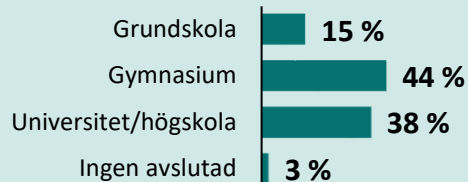
ORT

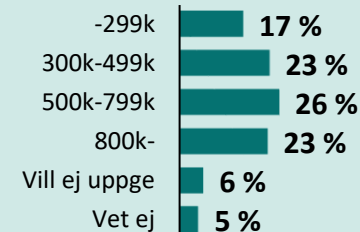
ÅLDER

UTBILDNING

HUSHÅLLSINKOMST

BAS: Samtliga (n=1071)

Bakgrund

KÖN

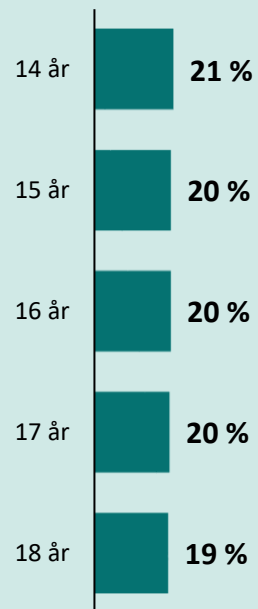

52

48

ÅLDER

BAS: 14-18 år (n=331)

Om Novus och publiceringsregler

Begreppsförklaring – Signifikanser

I Novus rapporter redovisar vi signifikanta skillnader mellan olika undergrupper och totalen. Vid upprepade undersökningar redovisar vi signifikanta skillnader mellan undersökningarna.

VAD ÄR EN SIGNIFIKANS?

Vi vill ofta veta om det finns en signifikant skillnad mellan hur två grupper har besvarat en fråga. En skillnad mellan två värden är statistiskt signifikant om skillnaden mellan dem är större än vad vi tror kan bero på slumpen. Vanligtvis vill vi undersöka om en undergrupp baserad på kön, ålder, utbildning eller region, har svarat annorlunda än totalen. Vid upprepade undersökningar vill vi veta om det finns en signifikant skillnad mellan undersökningarna.

HUR SÄKER ÄR EN SIGNIFIKANS?

Total säkerhet finns inte utan den är beroende av den signifikansnivå som används. På Novus använder vi en signifikansnivå på 95% i våra undersökningar. En signifikant skillnad betyder då att sannolikheten är 95% att det finns en faktisk skillnad mellan de två uppmätta värdena och att den skillnaden inte beror på slumpen.

Om Novus Sverigepanel

Novus Sverigepanel består av ungefär 40 000 paneldeltagare. Panelen är slumpmässigt rekryterad (man kan inte anmäla sig själv för att tjäna pengar eller för att man vill påverka opinionen) och är riksrepresentativ avseende ålder, kön och region i åldersspannet 18–79 år. Eventuella skevheter i panelstruktur avhjälps genom att ett riksrepresentativt urval dras från panelen samt av att resultatet vikts.

Vi vårdar vår panel väl genom s k panel management. Det innebär bl a att vi ser till att man inte kan delta i för många undersökningar under en kort period, inte heller i flera liknande undersökningar. Vi har också ett system för belöningar till panelen.

Undersökningsgenomförande

Ett urval ur panelen dras. Dessa får en inbjudan till undersökningen via e-post. Inbjudan innehåller information om hur lång tid undersökningen tar att besvara, sista svarsdatum samt en länk som man klickar på för att komma till frågeformuläret. Man kan besvara alla frågor på en gång alternativt göra paus och gå tillbaka till frågeformuläret vid ett senare tillfälle.

När datainsamlingen är klar påbörjas databearbetningen. Därefter produceras tabeller och en rapport sammanställs.

Fråga gärna efter mer information kring vår panel management!

Om kvalitet i webbpaneler

Novus Sverigepanel håller hög kvalitet. Vi genomför kontinuerligt kvalitetskontroller och valideringar av både panelen och de svar som paneldeltagarna ger.

I jämförande studier (andra webbpaneler) har vi konstaterat att panelisterna i Novus panel tar längre tid på sig för att svara på frågor och att det finns en logik i svaren (exempel: om man tycker om glass och choklad, då tycker man också om chokladglass). I de självrekryterade panelerna ser vi inte denna logik i samma utsträckning.

Vi ser också att våra panelister har ett mer "svensson-beteende" än självrekryterade paneler, där man i är bl a väldigt internetaktiv.

Novus panelister får i snitt 12 undersökningar per år, vilket är betydligt färre undersökningar än i många andra paneler, och ger en högre kvalitet i genomförandet. En annan mycket viktig kvalitetsaspekt är att ange deltagarfrequens (svarsfrekvens) vilket är ett krav enligt samtliga branschorganisationer.

Några viktiga checkpoints när man genomför webbundersökningar i paneler:

- Panelen ska vara slumpmässigt rekryterad för att kunna spegla verkligheten.
- Undersökningsföretaget ska alltid kunna redovisa deltagarfrequens för varje enskild undersökning.
- Panelisterna ska inte vara proffstyckare, d v s få för många undersökningar. Får man fler än två per månad finns risken att man blir proffstyckare och svarar på undersökningen av fel skäl.
- Panelen ska skötas med ett bra panel management avseende belöningar, validering av svar o s v.
- Tid för fältarbetet (genomförandet av intervjuer) ska alltid redovisas och helst innehålla både vardagar och helgdagar.

Publiceringsregler

Novus varumärke är en garant för att en undersökning har gått rätt till och att slutsatserna kring densamma är korrekta utifrån målet med undersökningen.

Enligt internationella branschregler (ESOMAR) är Novus som undersökningsföretag ansvariga för att våra undersökningar tolkas rätt vid första publicering.

ESOMAR^{'21}
| corporate

För att säkerställa att våra undersökningar presenteras på ett korrekt sätt ber vi alltid att få se den text som skrivs med syfte att publiceras där Novus undersökningar omnämns.

Novus förbehåller sig rätten att korrigera felaktiga siffror och tolkningar som har publicerats.

Vi på Novus älskar frågor

Kontakter på Novus

Konsult

Cecilia Dahlheim

Mobil: 0709-95 70 13

E-post: cecilia.dahlheim@novus.se

Projektledare

Ida af Robson

Mobil: 0739-40 39 11

E-post: ida.af.robson@novus.se

Exempel på reklam för:

1) Vitt / "Tobaksfritt" snus

LYFT lyft_sverige ...

19 681 visningar

lyft_sverige Gör dig redo för att höra duon @rebeccafiona lyfta sin vibe. Stay tuned...! #LYFTMyVibe #OpenTheCan

14 januari

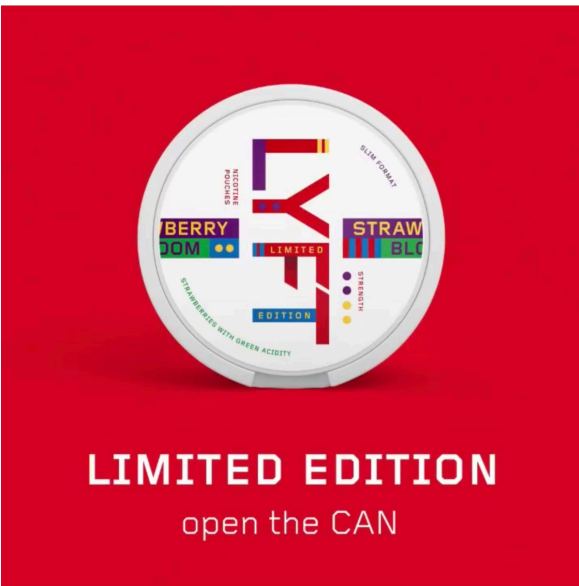
LYFT lyft_sverige Råambshovsparken ...

296 gilla-markeringar

lyft_sverige Glid in i det nya året med stil 🐦 Prova LYFT gratis? Länk i bio. #LYFT #OpenTheCan #2020 #LYFTYourLocal

LYFT lyft_sverige ...

3 033 visningar

lyft_sverige Utforska, dröm, upptäck - Gå din egen väg helt enkelt #ShredTheNorms #LYFTYourSummer #Summertour

ninalices 🍷🍷🍷🍷🍷

18 juli 2019

LYFT lyft_sverige ...

31 gilla-markeringar

lyft_sverige LYFT is happy to have a paid collaboration with @roshi.hoss ! Lunch break, spring time 🌹 I can finally enjoy... mer

25 april 2019 · Visa översättning

LYFT lyft_sverige

LYFT innehåller nikotin som är beroendeframkallande ämne

57 gilla-markeringar

lyft_sverige Vem sa att en liten väska inte kan rymma alla nödvändigheter? Oavsett vart du ska eller vad du har på dig finns det en LYFT som gör din outfit eller... mer

8 maj 2019

jacquesthomasoscar

Betalt samarbete med zyneurope

72 380 visningar · Gillas av bingorimer

jacquesthomasoscar OBS! ZYN växer absolut inte på träd. Betalt samarbete med @zynsverige // @jacqueskarlberg @thomaskrangnes @obackstrom

jacquesthomasoscar

Betalt samarbete med zyneurope

57 218 visningar · Gillas av tomljungqvist och josefinecf

jacquesthomasoscar @zynsverige har lanserat två nya smaksensationer. De är goda, fräscha och smakar Ginger Blood Orange och Apple Mint. ZYN - nikotin utan tobak // @jacqueskarlberg @thomaskrangnes @obackstrom

Visa alla 39 kommentarer

Betalt samarbete med lyft_sverige

mrjulls
Göteborg

...

Gillas av amiethekid och 2 659 andra

mrjulls - In collaboration with [@lyft_sverige](#) - This cowboy is back home recovering after another weekend at [#LYFTYOURFESTIVAL](#). In 2 weeks it's time for the last one this summer. See ya there 🤠

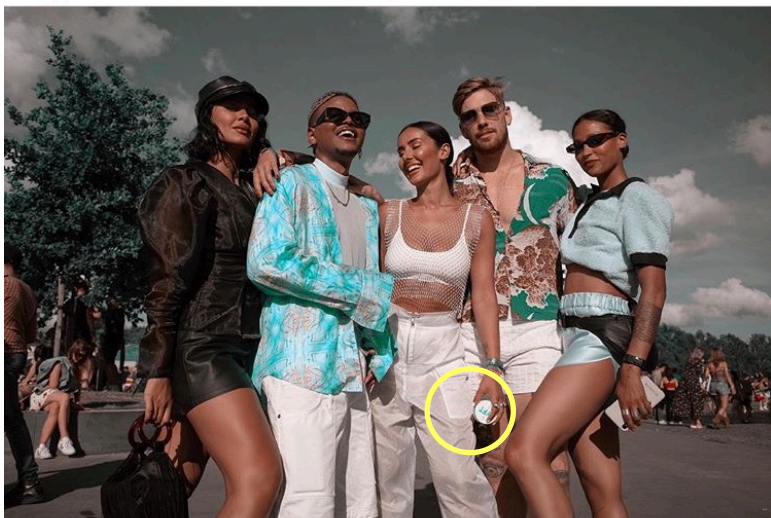
roshi.hoss
Betalt samarbete med [lyft_sverige](#)

...

roshi.hoss

...

Gillas av [drhadde](#) och 783 andra
roshi.hoss Iconic people 📸 [@rami.hanna](#)
Visa alla 7 kommentarer

Gillas av [hejainternet](#) och 815 andra
danielredgert (Samarbete [@zynsverige](#)) Jag har en helig stund varje dag som jag än så länge inte berättat om för någon. Den äger rum efter... mer
Visa alla 13 kommentarer

bingorimer · Följer

Betalt samarbete med zyneurope
ZYN Europe

41 685 visningar · Gillas av natalieerikssonss

bingorimer Äntligen fredag mina vänner och vi har ett erbjudande till er från [@ZYNsverige](#). Det finns flera smaker och idag kom nya Spearmint mini dry: Använd gärna koden: BINKAT för 20 % rabatt på ett köp på [zyn.com](#) från 10 – 17 maj. ZYN-Nikotin utan tobak [#Zynsverige](#) Vad tycker ni om filmen som vi gjorde jag och Katrin. Bra skådisar va?

Visa alla 45 kommentarer

2) E-cigaretter

Bloggaren och Paradise Hotel-profilen Samir Badran inleder ett samarbete med ett nytt sluta-röka-bolag – Vapoteket.

 priscillacrystalg • Följ ...

 priscillacrystalg Raspberry Squeeze
🥰💙 @artisanvaporcompany
@wwwvapeco

20 v

 _miguel.9754 🥰🥰🥰

20 v Svara

— Visa svar (1)

 be.njamin1888 You look so beautiful 🥰🥰🥰

20 v Svara

993 gilla-markeringar

DEN 17 SEPTEMBER 2019

< Till Alla Våra Ligg

23. Paradise Hotel Chris

Av Alla Våra Ligg

Avsnittet publicerades: 2017-02-16

Alla Våra Ligg diskuterar reboundsex

DELA

Sponsras av webbshopen Cigoteket

Hej!

Kom hem för någon timme sedan, gjorde några ärenden med Sara och hämtade bland annat min el-cigarett som jag har fått av <https://www.cigoteket.se/> och jag är hel nöjd! Leveransen gick snabbt, det tog max 2 dagar inte mera.

Jag fick hem ett startpaket och där fanns det 2st el-cigarett och så fick man fick laddare och en smak med, jag valde jordgubb som smak då den är godast enligt mig. Men det finns massor med smaker (har inte smakat alla än) jag är hel nöjd och ni som vill sluta röka köp en el-cigarett ifrån <https://www.cigoteket.se/> och testa om det funkar! Det är bra priser och du får snabbt hem din vara.

Tack till [cigoteket](https://www.cigoteket.se/) som vill sponsra mig och tack för el-cigaretten!

samirbadrans · Följ

15 919 gilla-markeringar

samirbadrans TÄVLING

Ligger och glassar i solen och har byggt ihop två egna vejps (en Bunny och en Cobra) som kommer säljas på vapoteket.com!

HJÄLP MIG ATT DÖPA DOM! (Bästa namnen kommer komma upp på @vapoteketcom 's hemsida) 😊👍
REGLER....

Kommentera:

#cobravejp + DITT namnförslag.

olalustig · Följ

332 gilla-markeringar

olalustig Tagga nån som rökt för mycket under semestern!! Jag började röka under en surfresa till Australien 1999. Jag bodde en lång period i ett tält ute i ödemarken och det fanns inte så mycket å göra förutom å surfa. Å röka. Å när jag kom hem så fortsatte jag. Om du gått å blivit rökare under semestern. Gå då bums in på Vapoteket.com å beställ en e-cigg (vape) å vapingolja. Det är ett suveränt sätt att sluta röka. Använd rabattkod "olalustig" för 10% rabatt! Kör! 🌤️😄👍👆
#vapoteket @vapoteketcom

vapoteket_com · Följ

4 076 gilla-markeringar

loekenz Tips till er som röker! Testa att vejpa. Vejping är ånga istället för rök. TAGGA dina vänner som borde sluta röka! För varje taggad vän skänker dessutom #vapoteket 1kr till Cancerfonden. I samarbete med @vapoteketcom där även mer info finns att läsa #vejpa #slutaröka #slutasnusa

Visa alla 464 kommentarer

julia_priivatt @eiishaeq

124 gilla-markeringar

vapoteket_com Blogger @tuvalinah sent us a vapogram. #vapogram #vapoteket #vapeselfie #kitvape. Send your vapogram or vapeselfies us on Insta or at info@vapoteket.com

Visa alla 13 kommentarer